

UCHWAŁA NR XXIV/298/2026
RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

z dnia 23 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), Rada Miejska w Środzie Wielkopolskiej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Środa Wielkopolska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

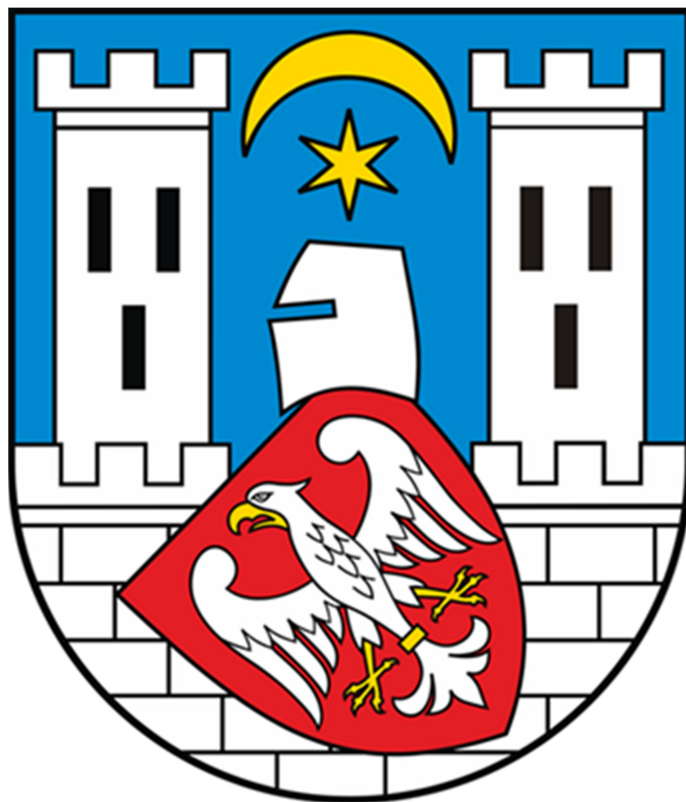
Przewodniczący Rady
Miejskiej

Adam Wójkiewicz

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/298/2026

z dnia 23 kwietnia 2026 roku.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Środa Wielkopolska, 2025

Zamawiający:

Gmina Środa Wielkopolska
ul. Daszyńskiego 5
63-000 Środa Wielkopolska

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska
Analityk – Klaudia Kosińska

Spis treści

Spis treści	3
Wykaz skrótów	6
1. Wstęp	8
1.1. Regulacje prawne.....	8
1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu.....	8
Program ochrony środowiska uchwała rada gminy.	8
2. Streszczenie	9
3. Efekty realizacji dotychczasowego programu	15
4. Charakterystyka gminy	18
4.1. Położenie administracyjne	18
4.2. Położenie geograficzne	20
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne	21
4.4. Infrastruktura techniczna	21
4.4.1. Transport.....	21
4.4.1.1. Drogi	21
4.4.1.2. Drogi dla rowerów	23
4.4.1.3. Kolej i lotnictwo	23
4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło.....	23
4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną	24
4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz	24
5. Ocena stanu środowiska	25
5.1. Obszary przyszłej interwencji	25
5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
5.1.1.1 Klimat.....	25
5.1.1.2 Jakość powietrza	26
5.1.1.3 Analiza SWOT	36
5.1.2. Zagrożenia hałasem.....	37
5.1.2.1 Analiza SWOT	44
5.1.3 Pola elektromagnetyczne	45
5.1.3.1 Analiza SWOT	48
5.1.4 Gospodarowanie wodami.....	49

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy	49
5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych	49
5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe	53
5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych	54
5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	55
5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.....	57
5.1.4.7. Zagrożenie suszą.....	57
5.1.4.8 Analiza SWOT	64
5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa	65
5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa	65
5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna	66
5.1.5.3 Analiza SWOT	68
5.1.6 Zasoby geologiczne	68
5.1.6.1 Analiza SWOT	74
5.1.7 Gleby.....	74
5.1.7.1 Analiza SWOT	80
5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	81
5.1.8.1 Analiza SWOT	85
5.1.9 Zasoby przyrodnicze	86
5.1.9.1 Analiza SWOT	94
5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami	95
5.1.10.1 Analiza SWOT	96
5.2 Zagadnienia horyzontalne	96
5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu	96
5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	98
5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	99
5.2.4 Monitoring środowiska	100
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	101
6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	101
6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	109

6.3 Instrumenty realizacji programu	118
7. System realizacji programu ochrony środowiska	119
7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie.....	119
7.2 Monitoring programu ochrony środowiska.....	119
8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	121
Spis tabel i rysunków	166

Wykaz skrótów

AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$

As – arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

C₆H₆ – Benzen

Cd – Kadm

ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

dam³ – Dekametry sześciennie

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Hz - Herz

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

kWh – kilowatogodziny

L_{DWN} – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00)

M.P. – Monitor Polski

mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – Tlenki azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PM – (z ang. Particulate Matter) pył zawieszony

PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM_{2,5} – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

SDRR – średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwoświatowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SWOT – metoda analizy, której nazwa została utworzona z pierwszych liter wyrazów: S – strengths (silne strony, atuty), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse), T – threats (zagrożenia)

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

1.1. Regulacje prawne

Programy ochrony środowiska są jednym z narzędzi prowadzenia polityki środowiska. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy wynika z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Zaplanowane działania są niezbędne do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez właściwy zarząd powiatu. Ponadto organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska uchwała rada gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,

- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

2. Streszczenie

Niniejszy Program Ochrony Środowiska uwzględnia następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą m.in. położenie oraz dostęp do infrastruktury technicznej,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Gmina Środa Wielkopolska jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w centrum województwa wielkopolskiego, w powiecie średzkim, w odległości ok 40 km od Poznania. Na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2024 roku liczba ludności wynosiła 33 696 osób. W porównaniu do 2020 roku można zauważyć wzrost o 358 osób, tj. 1,07%.

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej gminy, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Środa Wielkopolska obejmuje:

- autostradę A2 relacji Świecko - Kukuryki,
- drogę krajową nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom,
- drogę krajową nr 15 relacji Trzebnica - Ornowo,
- drogę wojewódzką: nr 432 relacji Leszno – Obłączkowo,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie gminy Środa Wielkopolska wynosi 184,18 km, w tym znajdują się drogi: bitumiczne: 91,51 km, betonowe - kostka: 8,18 km, kamienne: 6,32 km i gruntowe: 78,17 km¹.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Stan jakości powietrza w województwie wielkopolskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Województwo wielkopolskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Środa Wielkopolska należy do strefy wielkopolskiej.

Gmina Środa Wielkopolska w 2024 r. znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych:

— poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

W latach 2022-2025 na obszarze gminy Środa Wielkopolska nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ze względu na natężenie ruchu pojazdów, drogi krajowe nr 11 i nr 15, autostrada A2 na terenie gminy oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 432 na terenie miasta Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia strategicznej mapy hałasu. W przypadku autostrady A2 strategiczna mapa hałasu na odcinku węzeł Nowy Tomyśl – węzeł Konin została zrealizowana w 2022 roku.

Przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 15 dB) stwierdzono w otoczeniu drogi krajowej nr 11, m.in. w miejscowościach: Koszuty, Kijewo, Włostowo, Brodowo. W otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 432 przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników LDWN i LN sięgają przedziału 5–10 dB.

Ze względu na liczbę przejeżdżających pociągów (powyżej 30 tys. rocznie) strategiczna mapa hałasu została sporządzona również dla linii kolejowej nr 272. Zgodnie z ustaleniami tego opracowania, przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 10 dB) stwierdzono w bezpośrednim otoczeniu linii kolejowej w miejscowościach: Środa Wielkopolska i Czartki.

¹ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

W prowadzonym przez GIOŚ rejestrze zawierającym informacje o stanie akustycznym środowiska znajdują się wyniki pomiarów poziomu hałasu przemysłowego wykonanych w roku 2024 w otoczeniu trzech podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. W żadnym przypadku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska prowadzono pomiary promieniowania elektromagnetycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w roku 2024 w dwóch punktach pomiarowych:

- Środa Wielkopolska, ul. 27 Grudnia: (17,288019; 52,222681), uzyskany wynik pomiaru: 0,9 V/m,
- Środa Wielkopolska, ul. Armii Poznań (17,277989; 52,22915), uzyskany wynik pomiaru 2,2 V/m.

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2024 w trakcie badań monitoringowych na obszarze wielkopolski w tym na terenie gminy Środa Wielkopolska, w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych.

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy Środa Wielkopolska występują zlewnie następujących JCWP:

- RW600010185747 – Kopel do Głuszynki,
- RW6000181857489 – Głuszynka,
- RW600009185441 – Moskawa do Wielkiej,
- RW600011185499 – Moskawa od Wielkiej do ujścia,
- RW6000101854899 – Miłosławka.

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na obszarze gminy Środa Wielkopolska.

Badania wód podziemnych na obszarze gminy w 2024 roku, prowadzone były w jednym punkcie pomiarowym, w miejscowości Trzebisławki (punkt numer 2592 według bazy MONBADA). Woda mieściła się w II klasie – wody dobrej jakości.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, zasilany z elektrociepłowni Cukrownia Środa Wielkopolska. Pozostałe obszary gminy nie są podłączone do sieci ciepłowniczej i zaopatrzenie w ciepło odbywa się tam z wykorzystaniem indywidualnych, lokalnych źródeł ogrzewania do których głównie należą paliwa stałe, głównie węglowe i drewno oraz w niewielkim stopniu olej opałowy².

² Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Środa Wielkopolska, sierpień 2023 r.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ulicy Nad Strugą 7 w Środzie Wielkopolskiej³.

W przypadku masy odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w latach 2022-2024 nastąpił spadek o 453,6639 tj. 9,20%, co świadczy o ogólnym spadku poziomu wytwarzania odpadów w analizowanym okresie.

Na przestrzeni lat 2022-2024 masa zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku na terenie gminy Środa Wielkopolska spadła o 773,41 t, tj. 7,82%.

Gmina Środa Wielkopolska w latach 2023-2024 nie osiągnęła obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, poziom ten został osiągnięty tylko w 2022 r. i wynosił 35,9726%.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu: Bagna Średzkie,
- Obszar Natura 2000: Lasy Żerkowsko-Czeszewskie,
- Obszar Natura 2000: Dolina Średzkiej Strugi,
- Obszar Natura 2000: Dolina Środkowej Warty,
- 11 pomników przyrody.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy Środa Wielkopolska nie funkcjonują takie zakłady.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Środa Wielkopolska.

Gmina Środa Wielkopolska planuje realizację kompleksowych działań w obszarze ochrony klimatu i poprawy jakości powietrza. W ramach planowanych działań gmina zamierza realizować przedsięwzięcia bezpośrednio przyczyniające się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawy efektywności energetycznej, w tym modernizację kotłowni węglowych oraz wsparcie finansowe dla mieszkańców

³ <http://uk-sroda.pl/pszok/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

w zakresie wymiany źródeł ciepła opartych na paliwach stałych na rozwiązania niskoemisyjne. Równolegle planowane jest wdrażanie działań o charakterze kompensacyjnym i adaptacyjnym, takich jak kształtowanie pasów zieleni izolacyjnej w otoczeniu istotnych emitorów zanieczyszczeń. Istotnym elementem programu będą również przedsięwzięcia infrastrukturalne i inwestycyjne, obejmujące termomodernizację budynków, poprawę efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego oraz rozwój infrastruktury sprzyjającej zrównoważonej mobilności, w tym budowę ścieżek pieszo-rowerowych. Planowane działania są ze sobą ściśle powiązane i tworzą spójną strategię ograniczania niskiej emisji, poprawy jakości powietrza oraz racjonalnego gospodarowania energią.

Gmina Środa Wielkopolska będzie podejmować działania ograniczające uciążliwości związane z hałasem, koncentrując się na modernizacji i naprawie nawierzchni dróg. Poprawa stanu technicznego jezdni przyczyni się do redukcji hałasu generowanego przez ruch pojazdów, zwłaszcza w obszarach zabudowanych. Równa, dobrze utrzymana nawierzchnia zmniejszy wibracje i odgłosy toczenia kół, co bezpośrednio wpłynie na poprawę komfortu akustycznego mieszkańców i jakość ich codziennego otoczenia.

W najbliższym czasie Gmina Środa Wielkopolska planuje podjąć działania ukierunkowane na ograniczenie zagrożeń związanych z polami elektromagnetycznymi. Jednym z kluczowych zadań będzie uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych. Dzięki temu możliwe będzie odpowiednie zaplanowanie lokalizacji nowych inwestycji oraz zapewnienie, że ich realizacja nie wpłynie negatywnie na zdrowie mieszkańców ani na stan środowiska. Kolejnym zadaniem jest wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. Takie działania pozwolą lepiej chronić przestrzeń publiczną i zapobiegać nadmiernej ekspozycji na tego typu oddziaływania.

Gmina Środa Wielkopolska planuje wzmacniać działania w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, ukierunkowane zarówno na ochronę ilościową, jak i jakościową wód. Przewiduje się realizację przedsięwzięć związanych z ochroną i rekultywacją wód oraz systematyczne badania jakości wód, umożliwiające bieżącą ocenę stanu zasobów wodnych. Równolegle planowana jest modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia. Istotnym kierunkiem działań będzie także rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, obejmująca w szczególności wymianę wyeksploatowanych odcinków infrastruktury, w tym sieci wykonanych z materiałów zawierających azbest, co pozwoli na ograniczenie strat wody oraz poprawę efektywności systemu dystrybucji.

Na terenie gminy będą kontynuowane działania na rzecz poprawy gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym naciskiem na budowę i modernizację urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Działania te będą ukierunkowane na zwiększenie niezawodności systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz na

ograniczenie strat wody i ryzyka negatywnego oddziaływania na środowisko. Realizacja inwestycji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienia odporności infrastruktury komunalnej na zmiany klimatyczne i presję rozwojową.

Gmina planuje także objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Pozwoli to na wprowadzenie odpowiednich ograniczeń i warunków zagospodarowania, minimalizujących ryzyko dla ludzi, mienia i środowiska, a także na uwzględnienie wymogów ochrony geologicznej i adaptacji do zmian klimatu w procesach planistycznych.

Planowane są również działania mające na celu ochronę jakości gleb poprzez promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur. Działania te będą sprzyjać racjonalnemu użytkowaniu gleb oraz ograniczaniu degradacji chemicznej i fizycznej gleb. Jednocześnie przyczynią się do podnoszenia świadomości ekologicznej użytkowników gruntów rolnych i wdrażania dobrych praktyk rolniczych.

Gmina planuje działania zmierzające do poprawy gospodarki odpadami i ograniczania ich powstawania. W planach jest m.in. likwidacja dzikich wysypisk, organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, rekultywacja i monitoring składowiska, realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Działania te będą służyć ograniczeniu negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko, w szczególności na gleby i wody, oraz poprawie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. Jednocześnie przyczynią się do zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki odpadów i realizacji celów gospodarki o obiegu zamkniętym. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy oraz ograniczenie zjawisk nielegalnego składowania odpadów. W dłuższej perspektywie przyczyni się to do poprawy stanu środowiska oraz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.

Rozwój terenów zielonych znajdzie swoje odzwierciedlenie w planowanych nasadzeniach roślinności oraz w planowanych pracach pielęgnacyjnych i na bieżącym utrzymaniu terenów zieleni urządzonej na terenie gminy. Działania te przyczynią się do poprawy warunków przyrodniczych, zwiększenia bioróżnorodności oraz wzmocnienia naturalnych barier chroniących przed skutkami zmian klimatu. Nowa zieleń wpłynie również pozytywnie na mikroklimat i estetykę otoczenia, tworząc przyjazną przestrzeń dla mieszkańców i przyrody.

Wsparcie jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w Gminie Środa Wielkopolska, między innymi poprzez zakup nowoczesnego sprzętu i wyposażenia oraz zakup specjalistycznych samochodów, przyczyni się do

zwiększenia ich skuteczności w zapobieganiu oraz reagowaniu na różnego rodzaju zagrożenia i sytuacje kryzysowe. Inwestycje te umożliwią szybsze i bardziej efektywne prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych, ograniczając potencjalne skutki poważnych awarii, klęsk żywiołowych czy zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Środa Wielkopolska odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w programie.

3. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Na terenie gminy Środa Wielkopolska obowiązywał Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 przyjęty uchwałą nr XLVII/642/2022 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 28 kwietnia 2022 r.

W 2022 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- dotacja dla spółek wodnych na czyszczenie rowów,
- budowa dróg gminnych w rejonie ul. Bławatkowej i Nagietkowej w Środzie Wielkopolskiej,
- nakładki asfaltowe w mieście i gminie,
- przebudowa drogi dojazdowej - wewnętrznej w Kijewie,
- przebudowa dróg gminnych w technologii kamiennej,
- rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych w mieście i gminie Środa Wielkopolska,
- dofinansowanie zakupu ciężkiego pojazdu pożarniczego dla OSP Brodowo,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul Bułgarskiej,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Za Strzelnicą w Środzie Wielkopolskiej,
- zakup samochodu asenizacyjnego,
- budowa oświetlenia ulicznego w mieście i gminie,
- poprawa efektywności oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy,
- modernizacja budynków użyteczności publicznej,
- drugi etap budowy dróg gminnych w rejonie Osiedla Kwiatów Polnych,
- przebudowa nawierzchni dróg w zakresie ulic Partyzantów, ulicy M. Drzymały, ul. R. Szymańskiego i ul. Miarki w Środzie Wielkopolskiej,

- budowa ścieżek pieszo-rowerowych na ul. Gen. B. Komorowskiego i w Brodowie⁴.

W 2023 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- budowa dróg gminnych w rejonie ul. Akacjowej w Środzie Wielkopolskiej,
- poprawa efektywności oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy,
- dofinansowanie zakupu radiowozu,
- zakup aeratorów napowietrzających,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Armatniej w Środzie Wielkopolskiej,
- przebudowa części drogi gminnej w miejscowości Włostowo,
- przebudowa drogi gminnej Chocicza - Winna Góra,
- budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Kijewo,
- przebudowa pasa pieszego w mieście i gminie Środa Wielkopolska,
- przebudowa drogi wewnętrznej w rejonie ul. 20 października w Środzie Wielkopolskiej,
- przebudowa dróg gminnych w technologii kamiennej,
- dotacja dla spółek wodnych na czyszczenie rowów,
- budowa oświetlenia ulicznego w mieście i gminie,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Za Strzelnicą w Środzie Wielkopolskiej,
- przebudowa drogi gminnej Jarosławiec – Zielniczki,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Lotniczej w Środzie Wielkopolskiej,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Rolnej, Chełmońskiego i Spacerowe w Środzie Wielkopolskiej,
- nakładki asfaltowe w mieście i gminie,
- modernizacja budynków użyteczności publicznej⁵.

W 2024 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- dotacja dla spółek wodnych na czyszczenie rowów,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kijewie, gm. Środa Wielkopolska,
- modernizacja ul. Harcerskiej w Środzie Wielkopolskiej w ciągu drogi powiatowej nr 3667P,

⁴ Raport o stanie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2022

⁵ Raport o stanie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2023

- budowa drogi gminnej - dojazd do terenów inwestycyjnych w Kijewie,
- budowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą w rejonie ul. Gen. Andersa i ul. Gen. R. Abrahama w Środzie Wielkopolskiej,
- nakładki asfaltowe w mieście i gminie,
- przebudowa drogi gminnej nr 555525P Jarosławiec – Zielniczki,
- przebudowa drogi gminnej ul. Miętowej w Środzie Wielkopolskiej,
- przebudowa dróg gminnych w technologii kamiennej,
- przebudowa ul. Promykowej w Brodowie,
- przebudowa ulicy A. Bnińskiego w Środzie Wielkopolskiej,
- przebudowa ulicy Za Strzelnicą wraz z budową kanalizacji deszczowej w Środzie Wielkopolskiej - etap I,
- remont drogi gminnej ul. Ossolińskich w Środzie Wielkopolskiej,
- rozbudowa drogi gminnej ul. Akacyjowa wraz z budową skrzyżowania typu rondo na skrzyżowaniu ul. Akacyjowej z ul. Kórnicką w Środzie Wielkopolskiej,
- rozbudowa ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Brodowo i Środę Wielkopolską,
- przebudowa ulicy A. Bnińskiego w Środzie Wielkopolskiej,
- modernizacja dróg wewnętrznych w Jarosławcu,
- zakup aeratorów napowietrzających,
- dofinansowanie zakupu łodzi ratowniczej wraz z przyczepą dla PSP,
- dofinansowanie zakupu sprzętu dla OSP Koszuty,
- dofinansowanie zakupu sprzętu dla OSP Środa Wielkopolska,
- zakup sonaru i drona podwodnego dla OSP Środa Wielkopolska,
- poprawa efektywności energetycznej szkół w Gminie Środa Wielkopolska,
- miasteczko rowerowe - nawodnienie terenów zielonych,
- budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Za Strzelnicą i Wystrzałowej w Środzie Wielkopolskiej,
- budowa sieci kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Nad Strugą wraz ze zlewnią,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. J. Olbrachta i K. Jagiellończyka w Środzie Wielkopolskiej,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Rolnej, Żniwnej i Spacerowej w Środzie Wielkopolskiej,
- zakup wozu do podlewania,
- budowa oświetlenia ulicznego w mieście i gminie,

- montaż lamp solarnych na terenie gminy,
- montaż wolnostojącego oświetlenia solarnego na terenie gminy Środa Wielkopolska,
- poprawa efektywności oświetlenia ulicznego na terenie gminy,
- wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej,
- rewitalizacja Parku Planty w Środzie Wielkopolskiej,
- modernizacja budynków użyteczności publicznej⁶.

W ostatnich latach Gmina Środa Wielkopolska realizowała liczne działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Podejmowane inicjatywy miały na celu poprawę stanu środowiska oraz jakości życia mieszkańców. Wdrożone przedsięwzięcia przyczyniły się do racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i podniesienia walorów przyrodniczych gminy. Działania te stanowią istotny element lokalnej polityki proekologicznej.

4. Charakterystyka gminy

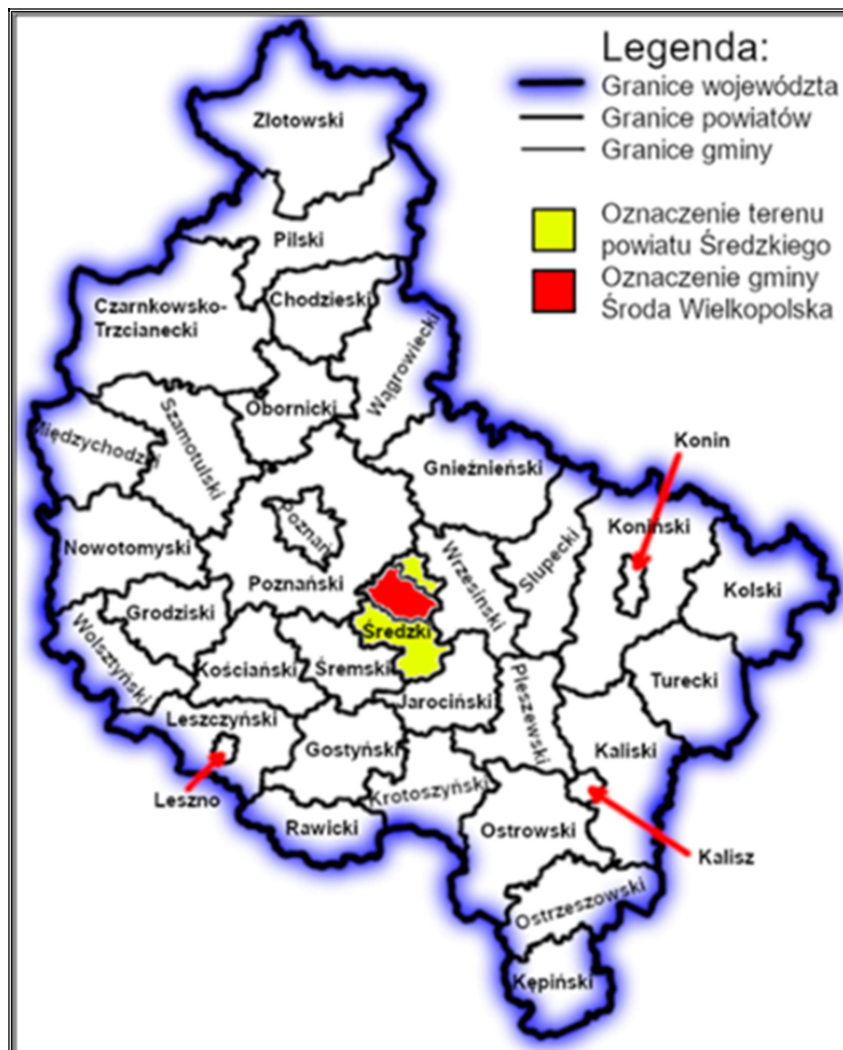
4.1. Położenie administracyjne

Gmina Środa Wielkopolska jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w centrum województwa wielkopolskiego, w powiecie średzkim, w odległości ok 40 km od Poznania. Gmina ta sąsiaduje z:

- gminą wiejską Dominowo (powiat średzki, województwo wielkopolskie),
- gminą wiejską Kleszczewo (powiat poznański, województwo wielkopolskie),
- gminą wiejską Krzykosy (powiat średzki, województwo wielkopolskie),
- gminą miejsko-wiejską Kostrzyn (powiat poznański, województwo wielkopolskie),
- gminą miejsko-wiejską Kórnik (powiat poznański, województwo wielkopolskie),
- gminą miejsko-wiejską Miłosław (powiat wrzesiński, województwo wielkopolskie),
- gminą miejsko-wiejską Zaniemyśl (powiat średzki, województwo wielkopolskie).

⁶ Raport o stanie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2024

Rysunek 1. Położenie gminy Środa Wielkopolska w odniesieniu do powiatu średzkiego oraz województwa Wielkopolskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

Na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2024 roku liczba ludności wynosiła 33 696 osób. W porównaniu do 2020 roku można zauważyć wzrost o 358 osób, tj. 1,07%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba ludności na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ludności ogółem	33 338	33 551	33 648	33 680	33 696

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 12.12.2025 r.)

4.2. Położenie geograficzne

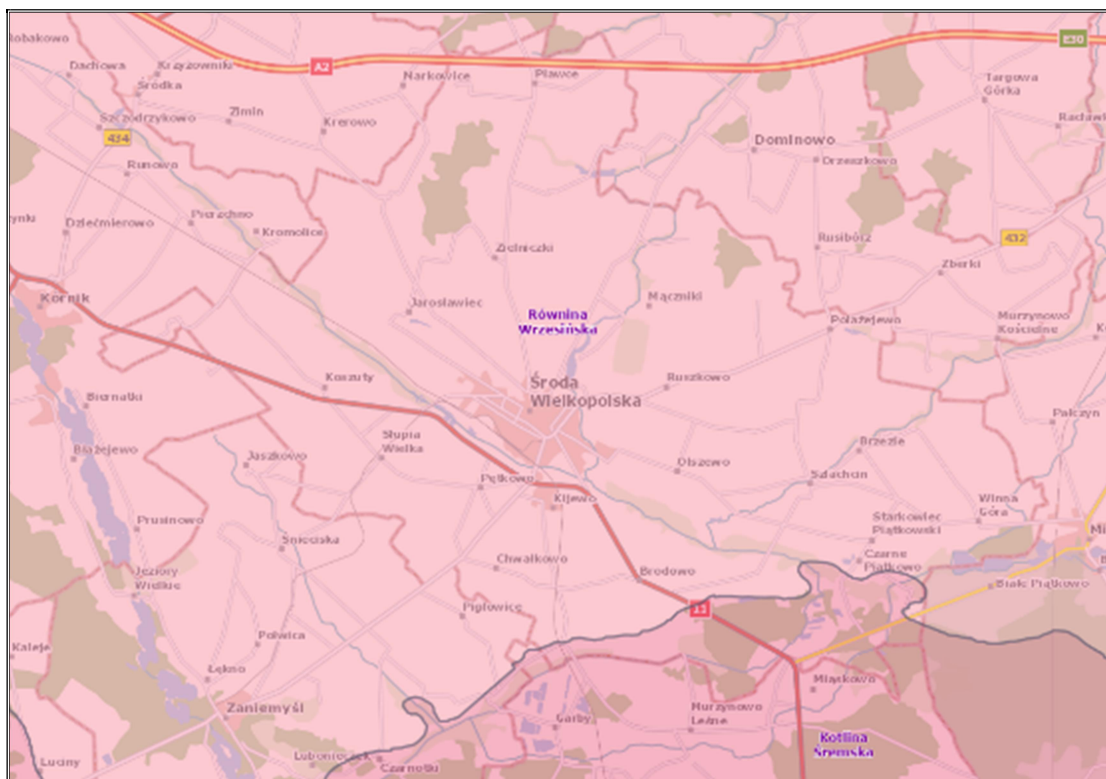
Według podziału fizyczno-geograficznego Polski terytorium gminy Środa Wielkopolska położone jest na obszarze mezoregionu: Równina Wrzesińska i Kotlina Śremska.

Tabela 2. Położenie Gminy Środa Wielkopolska wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Gmina Środa Wielkopolska	
Megaregion	Pozaałpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie	
Makroregion	Pojezierze Wielkopolskie	Pradolina Warciańsko-Odrzańska
Mezoregion	Równina Wrzesińska	Kotlina Śremska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia;
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd> (dostęp: 12.12.2025 r.)

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Środa Wielkopolska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia;
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd> (dostęp: 12.12.2025 r.)

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Środa Wielkopolska zajmuje powierzchnię 20 741 ha, w której największy udział stanowią użytki rolne, następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione lasy, a następnie grunty zabudowane i zurbanizowane razem⁷.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. Transport

4.4.1.1. Drogi

Układ komunikacyjny jest kluczowym elementem struktury przestrzennej gminy, odgrywając rolę szkieletu jej organizacji. Gęstość, stan techniczny oraz wzajemne powiązania sieci komunikacyjnej mają istotny wpływ na możliwości rozwojowe danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Środa Wielkopolska obejmuje:

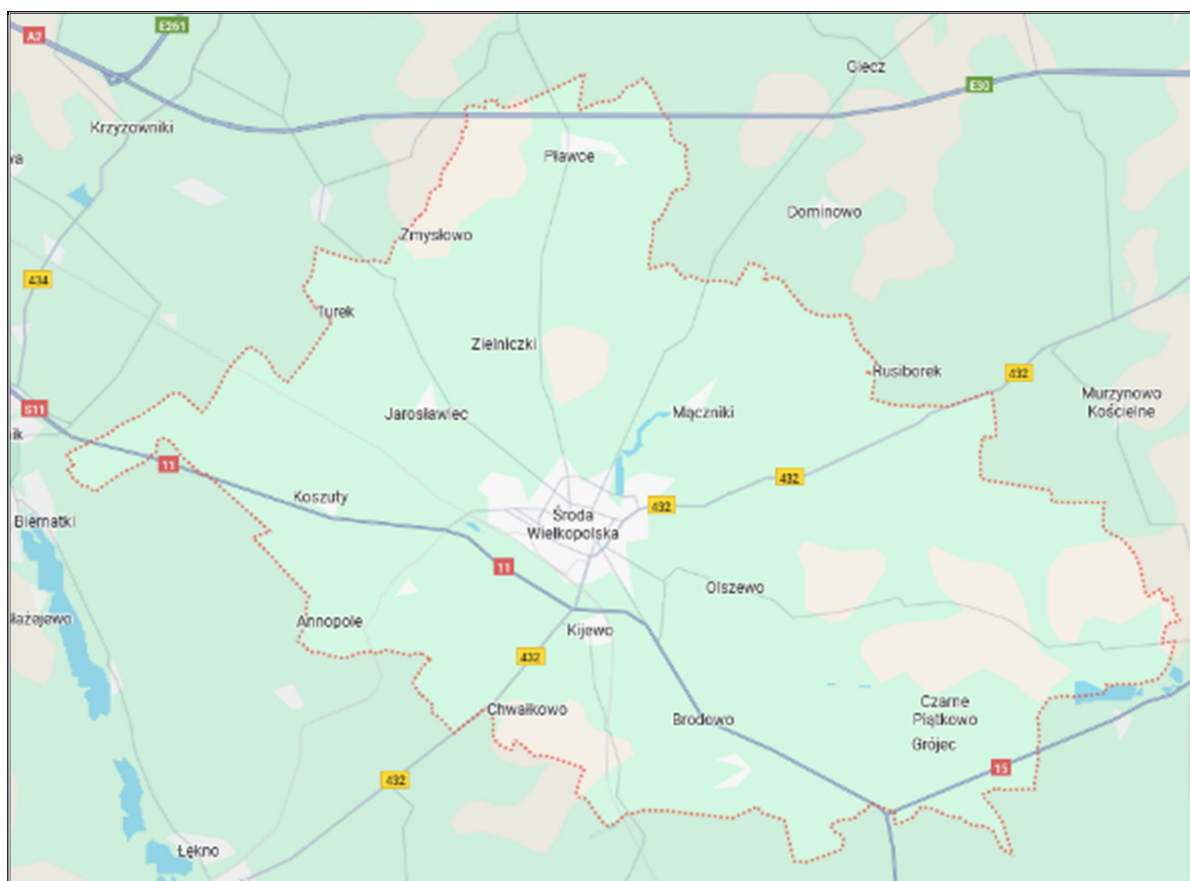
- autostradę A2 relacji Świecko - Kukuryki,
- drogę krajową nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom,
- drogę krajową nr 15 relacji Trzebnica - Ornowo,
- drogę wojewódzką: nr 432 relacji Leszno – Obłączkowo,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych na terenie gminy Środa Wielkopolska wynosi 184,18 km, w tym znajdują się drogi: bitumiczne: 91,51 km, betonowe - kostka: 8,18 km, kamienne: 6,32 km i gruntowe: 78,17 km⁸.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

⁸ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Środa Wielkopolska

Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (dostęp: 15.12.2025 r.)

Ruch samochodowy na terenie gminy Środa Wielkopolska stanowi istotny czynnik wpływający na jakość powietrza atmosferycznego oraz poziom hałasu w otoczeniu. Szczególne znaczenie mają ciągi komunikacyjne o wysokim natężeniu ruchu, w tym drogi przebiegające przez obszary zabudowy mieszkaniowej oraz centrum miasta. Spaliny emitowane przez pojazdy zawierają szkodliwe substancje chemiczne, takie jak tlenki azotu, dwutlenek węgla oraz pyły zawieszone, które przyczyniają się do pogorszenia jakości powietrza, powstawania smogu oraz zwiększonej presji środowiskowej. Zanieczyszczenia komunikacyjne negatywnie oddziałują na zdrowie mieszkańców gminy, zwiększając ryzyko chorób układu oddechowego, schorzeń sercowo-naczyniowych oraz innych problemów zdrowotnych, szczególnie w grupach wrażliwych, takich jak dzieci i osoby starsze. Równocześnie nadmierny hałas komunikacyjny obniża komfort życia, prowadząc do stresu, zaburzeń snu oraz pogorszenia ogólnego samopoczucia mieszkańców. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu drogowego wymaga podejmowania działań ukierunkowanych na modernizację infrastruktury drogowej, usprawnienie organizacji ruchu oraz promowanie ekologicznych i zrównoważonych form transportu, w tym transportu publicznego, ruchu rowerowego i pieszego. Istotne znaczenie ma również wspieranie rozwoju i użytkowania pojazdów niskoemisyjnych oraz technologii ograniczających emisję hałasu. Działania te są kluczowe dla poprawy jakości życia mieszkańców

gminy Środa Wielkopolska oraz realizacji celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

4.4.1.2. Drogi dla rowerów

Długość dróg dla rowerów na terenie gminy Środa Wielkopolska wynosi 34,1 km⁹.

Rozwój infrastruktury rowerowej na terenie gminy niesie ze sobą istotne korzyści środowiskowe. Przede wszystkim sprzyja ograniczeniu ruchu samochodowego, co przekłada się na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawę jego jakości oraz redukcję hałasu komunikacyjnego, zwłaszcza na obszarach o funkcjach mieszkaniowych, rekreacyjnych i przyrodniczych. Ruch rowerowy, jako forma transportu niskoemisyjnego, nie powoduje negatywnego oddziaływania na strukturę gleby ani nie stanowi istotnego zagrożenia dla lokalnej fauny i flory. Jednocześnie umożliwia zrównoważone korzystanie z walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy, wspierając rozwój rekreacji oraz aktywnego wypoczynku mieszkańców. Istniejąca i planowana infrastruktura rowerowa pełni istotną rolę w kształtowaniu zrównoważonego systemu transportowego na poziomie lokalnym, wspierając codzienną mobilność oraz działania na rzecz ochrony środowiska i realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

4.4.1.3. Kolej i lotnictwo

Przez teren gminy Środa Wielkopolska przebiega linia kolejowa nr 272 relacji Kluczbork – Poznań Główny, stanowiąca ważny element lokalnej infrastruktury transportowej i zapewniająca mieszkańcom dostęp do połączeń kolejowych o znaczeniu regionalnym¹⁰. Na obszarze gminy zlokalizowane jest lądowisko przeznaczone dla śmigłowców ŚRODA WIELKOPOLSKA – SZPITAL, co sprawia, że gmina dysponuje dodatkowymi elementami infrastruktury transportowej o znaczeniu funkcjonalnym i bezpieczeństwa publicznego. Lądowisko przeznaczone dla śmigłowców ratunkowych pełni istotną rolę w systemie ochrony zdrowia, umożliwiając szybki transport pacjentów oraz sprawne prowadzenie działań ratowniczych, w szczególności w sytuacjach nagłych i zagrożenia życia¹¹.

4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło

Na terenie gminy Środa Wielkopolska funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, zasilany z elektrociepłowni Cukrownia Środa Wielkopolska. Pozostałe obszary gminy nie są podłączone do sieci ciepłowniczej i zaopatrzenie w ciepło odbywa się tam z wykorzystaniem indywidualnych, lokalnych źródeł ogrzewania do

⁹ Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

¹⁰ <https://mapa.plk-sa.pl/> (dostęp: 15.12.2025 r.)

¹¹ <https://caa-pl.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=8d1080b126bd43918e7dea4569d8b574> (dostęp: 15.12.2025 r.)

których głównie należą paliwa stałe, głównie węglowe i drewno oraz w niewielkim stopniu olej opałowy¹².

4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Na obszarze gminy Środa Wielkopolska zlokalizowane są linie elektroenergetyczne najwyższych napięć, eksploatowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.), w tym linia 400 kV relacji Kromolice – Ostrów Wielkopolski oraz linia 2 × 400 kV relacji Kromolice – Pątnów. Przez obszar gminy przebiegają także trzy relacje linii wysokiego napięcia 110 kV (Miłosław – Środa, Środa – Śrem HCP i Środa – Kromolice). W obrębie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja zasilająca o poziomie napięć 110 kV/15 kV. Ponadto, odbiorcy znajdujący się na terenie gminy Środa Wielkopolska są zasilani także z czterech stacji położonych poza jej granicami administracyjnymi, tj. Miłosław, Śrem HCP, Nagradowice oraz Nekla. Na terenie gminy występują również linie elektroenergetyczne średniego napięcia (SN) i niskiego napięcia (nn)¹³.

4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz

Na terenie gminy funkcjonuje infrastruktura wydobywcza oraz przesyłowa związana z udokumentowanymi i eksploatowanymi złożami gazu ziemnego, zarządzanymi przez ORLEN S.A. – PGNiG S.A.¹⁴

Przez obszar gminy przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu¹⁵.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowana jest sieć gazowa stanowiąca własność PSG Sp. z o.o. Miejscowości, w których PSG Sp. z o.o. świadczy usługę dystrybucji paliwa gazowego: Środa Wielkopolska, Annopole, Brzeziny, Jarosławiec, Kijewo, Koszuty, Koszuty-Huby, Lorenka, Pętkowo, Pierzchno, Pławce, Ruszkowo, Słupia Wielka, Strzeszki, Topola, Trzebisławki, Zmysłowo, Żabikowo, Zdziechowice. Natomiast stopień zgazyfikowania gminy wynosi 75,06%¹⁶.

¹² Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Środa Wielkopolska, sierpień 2023 r.

¹³ Jw.

¹⁴ Jw.

¹⁵ Jw.

¹⁶ <https://www.psgaz.pl/mapasystemu/> (dostęp: 15.12.2025 r.)

5.1.1.2 Jakość powietrza

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych zagadnień środowiskowych, gdyż ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi i stan ekosystemów. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),
- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁹.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy w dużej mierze wynika z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł znajdujących się na wysokości nieprzekraczającej 40 metrów. Problem ten szczególnie dotyczy obszarów zwartej zabudowy, które cechują się ograniczoną cyrkulacją powietrza. Głównym źródłem „niskiej emisji” jest ogrzewanie budynków mieszkalnych, zwłaszcza w budownictwie jednorodzinnym. Pomimo rosnącego zainteresowania ekologicznymi paliwami, wciąż powszechnie stosowane są nieekologiczne paliwa stałe, takie jak węgiel. Zjawisko to nasila się zwłaszcza w okresie grzewczym, prowadząc do okresowego pogorszenia jakości powietrza, szczególnie na terenach zamieszkałych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu. Problem ten jest szczególnie dokuczliwy dla mieszkańców obszarów o ograniczonych możliwościach przewietrzania, co negatywnie wpływa na komfort życia i stan sanitarny powietrza w regionie.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Środki transportu stanowią kolejne istotne źródło zanieczyszczenia powietrza na omawianym terenie. Najwyższe stężenia substancji emitowanych podczas spalania paliw w silnikach pojazdów obserwuje się wzdłuż tras o dużym natężeniu ruchu, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy, gdzie wymiana powietrza jest ograniczona. Do głównych przyczyn nadmiernej emisji zanieczyszczeń z transportu zalicza się przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, niewłaściwe użytkowanie samochodów, liczne przestoje w ruchu spowodowane słabą organizacją oraz niską przepustowość lokalnych dróg. Czynniki te prowadzą do zwiększonego uwalniania szkodliwych substancji do atmosfery, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i komfort życia mieszkańców.

¹⁹ Kraszewski D., Grzebińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska nie występuje ciężki przemysł, który mógłby przyczynić się do emisji zanieczyszczeń.

Sieć drogowa w Gminie Środa Wielkopolska odgrywa kluczową rolę w lokalnym systemie komunikacyjnym, jednak przyczynia się również do zanieczyszczenia powietrza poprzez emisję gazów i pyłów pochodzących z pojazdów silnikowych. Szczególnie wzmożony ruch na autostradzie A2, drogach krajowych nr 11 i 15, na drodze wojewódzkiej nr 432 oraz na drogach lokalnych powoduje znaczną emisję dwutlenku węgla, tlenków azotu i innych substancji szkodliwych zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i dla środowiska naturalnego.

Ogrzewanie przy użyciu tradycyjnych kotłów węglowych i gazowych w lokalnych kotłowniach stanowi kolejne źródło zanieczyszczenia powietrza. Proces spalania paliw kopalnych prowadzi do emisji substancji takich jak tlenki siarki, tlenki azotu oraz pyły zawieszone, co znacząco pogarsza jakość powietrza i negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

Stan jakości powietrza w województwie wielkopolskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

Województwo wielkopolskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Środa Wielkopolska należy do strefy wielkopolskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon troposferyczny (O₃), pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren), pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref²⁰:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024

— **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy cel długoterminowego:

— **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,

— **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom cel długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

— **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

— **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin dla strefy wielkopolskiej za 2024 rok.

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa wielkopolskiego wprowadzono uchwałę antysmogową. Uchwała antysmogowa na obszarze województwa wielkopolskiego, wprowadza ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw

w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.), w szczególności do kotłów, kominków oraz pieców, jeżeli:

1. dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
2. wydzielają ciepło poprzez:
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła lub,
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub,
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
					Faza I	Faza II									
Strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2024

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2024 w strefie wielkopolskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ – klasa C (ochrona zdrowia ludzi),
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D₂ (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy wielkopolskiej były dotrzymane.

Gmina Środa Wielkopolska w 2024 r. znalazła się w obszarze przekroczeń standardów imisyjnych:

- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D₂ (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa wielkopolskiego wprowadzono uchwałę antysmogową. Uchwała antysmogowa na obszarze województwa wielkopolskiego, wprowadza ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.), w szczególności do kotłów, kominków oraz pieców, jeżeli:

3. dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
4. wydzielają ciepło poprzez:
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła lub,
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub,
 - bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska realizowany jest Program „Czyste Powietrze”, który jest rządową inicjatywą mającą na celu poprawę jakości powietrza w Polsce poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania budynków. Celem programu jest modernizacja systemów grzewczych i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych, co ma prowadzić do ograniczenia smogu, a także obniżenia rachunków za ogrzewanie. Program oferuje dotacje oraz preferencyjne pożyczki dla właścicieli domów jednorodzinnych, którzy zdecydują się na inwestycje związane z wymianą starych pieców węglowych, poprawą termoizolacji budynków czy instalowaniem odnawialnych źródeł energii²¹.

²¹ https://www.sroda.wlkp.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=36&artykul=8315&akcja=artykul (dostęp: 16.12.2025 r.)

Na terenie gminy Środa Wielkopolska funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”. Uruchomiony Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ma na celu ułatwienie mieszkańcom gminy aplikowanie o dofinansowanie w ramach Programu. Mieszkańcy mają możliwość uzyskania informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania oraz złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach ww. programu²².

Gmina Środa Wielkopolska uczestniczy również w Programie „Ciepłe Mieszkanie”, który ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych²³.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowane są czujniki jakości powietrza przy ul. Kosynierów 2B, Stanisława Staszica 10, Generała Jana Henryka Dąbrowskiego 50 oraz przy osiedlu Jagiellońskie 23-24²⁴.

Odnawialne źródła energii

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Z analizy poniższej mapy energii wiatru na poziomie 10 m n.p.g wynika, iż energia wiatru na obszarze gminy wynosi ok. 500 - 1 000 kWh/m²/rok. Wskazuje to, że Gmina Środa Wielkopolska posiada umiarkowany potencjał pozyskiwania energii z wiatru. Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się farmy wiatrowe²⁵.

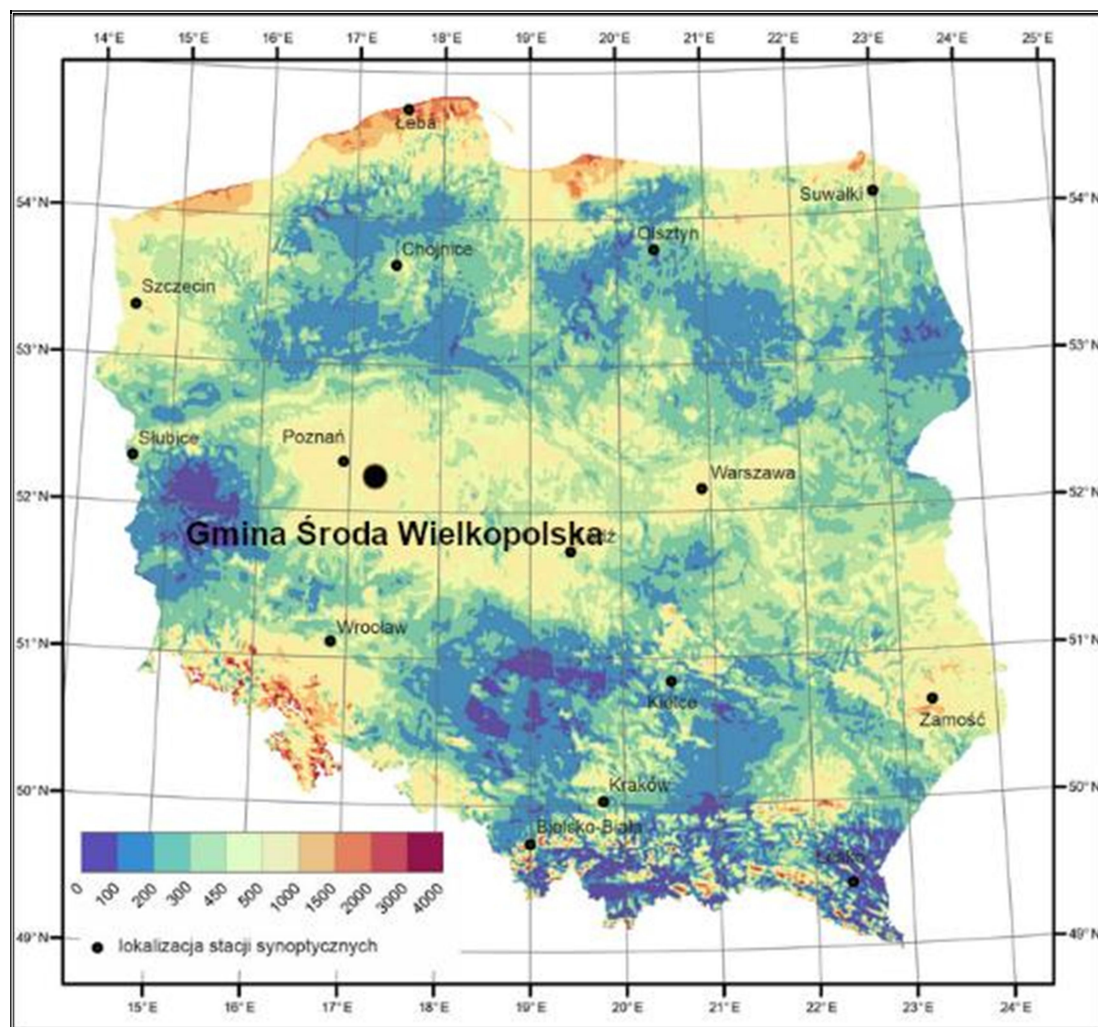
²² https://www.sroda.wlkp.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=36&artykul=6487&akcja=artykul (dostęp:16.12.2025 r.)

²³ https://www.sroda.wlkp.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=36&artykul=7956&akcja=artykul (dostęp:16.12.2025 r.)

²⁴ <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=132> (dostęp:16.12.2025 r.)

²⁵ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Rysunek 5. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie energii wiatru w kWh/m²/rok na poziomie 10 m n.p.g

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
https://cmm.imgw.pl/cmm/?page_id=28551 (dostęp: 16.12.2025 r.)

Położenie Gminy jest korzystne pod kątem rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną. Usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi na obszarze gminy około 1 800 godzin i należy do wysokich w warunkach polskich. Oznacza to, że występuje tu wysoki potencjał do wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u. Gmina Środa Wielkopolska inwestuje w odnawialne źródła energii, o czym świadczą zrealizowane i planowane do realizacji projekty. Obecnie łączna moc instalacji fotowoltaicznych na terenie gminy Środa Wielkopolska wynosi blisko 3,5 MW. Często mieszkańcy starają się o wsparcie na ww. cel z zewnętrznych środków finansowania²⁶.

²⁶ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Rysunek 6. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie usłonecznienia na terenie Polski

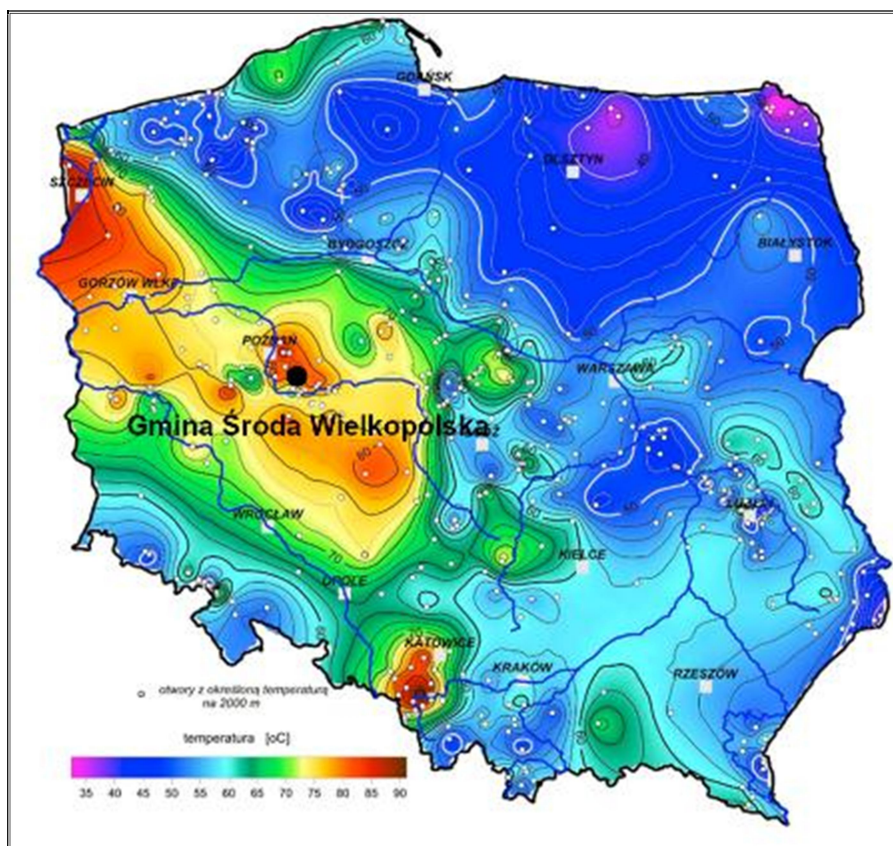

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://klimat.imgw.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Temperatura wód geotermalnych zlokalizowanych na terytorium gminy Środa Wielkopolska na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi około 80°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną. Na terenie gminy Środa Wielkopolska w gospodarstwach domowych istnieje możliwość wykorzystywania geotermii niskotemperaturowej poprzez pompy ciepła w związku z tym na terenie gminy znajdują się pompy ciepła należące do prywatnych przedsiębiorców²⁷.

²⁷ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Rysunek 7. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Do energii odnawialnej, poza wspomnianą energią wiatru, energią promieniowania słonecznego i energią geotermalną, zalicza się energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Teren gminy Środa Wielkopolska charakteryzuje się niskim potencjałem energetycznym cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody. Na terenie gminy Środa Wielkopolska nie ma zlokalizowanych elektrowni wodnych²⁸.

Biomasa (np. w formie brykietu czy pelletu) może być wykorzystywana przez indywidualnych właścicieli nieruchomości na cele grzewcze. Staje się również możliwością dla tych, którzy posiadają grunty, gdzie ze względu na niską jakość gleb, nie opłaca się uprawiać roślin, ale można je wykorzystać pod uprawy roślin energetycznych, z których powstaje biomasa. Z kolei źródłem biogazu najczęściej są pozostałości z produkcji rolnej lub z oczyszczalni ścieków. Nie są one jednak wykorzystywane do produkcji biomasy ani biogazu na terenie gminy.

Poprawa jakości powietrza jest możliwa poprzez następujące działania:

²⁸ <https://mew.pl/narzedzia/mapa-mew> (dostęp: 16.12.2025 r.)

- ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,
- wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych zmierzających do eliminacji lub ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia.

5.1.1.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie Programu „Czyste Powietrze” oraz punktu konsultacyjnego w ramach Programu na terenie gminy, — funkcjonowanie Programu „Ciepłe mieszkanie” — czujniki jakości powietrza zlokalizowane na terenie gminy, — brak ciężkiego przemysłu na terenie gminy, który mógłby powodować zanieczyszczenia powietrza, — odnawialne źródła energii wykorzystywane na terenie gminy.	— przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia oraz poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony roślin, — korzystanie z nieekologicznych paliw stałych do ogrzewania budynków przez mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja ekologiczna mieszkańców, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — realizacja założeń programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej oraz uchwały antysmogowej dla województwa wielkopolskiego.	— rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany i ocieplenie klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.2. Zagrożenia hałasem

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu w Gminie Środa Wielkopolska są szlaki komunikacyjne obejmujące:

- autostradę A2 relacji Świecko - Kukuryki,
- drogę krajową nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom,
- drogę krajową nr 15 relacji Trzebnica - Ornowo,
- drogę wojewódzką: nr 432 relacji Leszno – Obłazkowo,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Hałas stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia, wpływając negatywnie zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i na funkcjonowanie zwierząt. Długotrwała ekspozycja na hałas może prowadzić do poważnych konsekwencji, takich jak zaburzenia snu, choroba niedokrwienna serca, obniżona koncentracja czy zwiększona drażliwość.

Aby zminimalizować hałas komunikacyjny, należy stosować ciche nawierzchnie drogowe, budować ekrany akustyczne oraz rozwijać infrastrukturę zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych. Ważne jest także promowanie transportu publicznego, rowerowego i pieszego, a także wprowadzanie stref ograniczonej prędkości.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężenia hałasu jest także monitoring.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo co 5 lat dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku tj. ok. 8 200 poj./dobę,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów,

— głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu), w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez straty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ¹⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

W latach 2022-2025 na obszarze gminy Środa Wielkopolska nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ze względu na natężenie ruchu pojazdów, drogi krajowe nr 11 i nr 15, autostrada A2 na terenie gminy oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 432 na terenie miasta Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia strategicznej mapy hałasu. W przypadku autostrady A2 strategiczna mapa hałasu na odcinku węzeł Nowy Tomyśl – węzeł Konin została zrealizowana w 2022 roku.

Przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 15 dB) stwierdzono w otoczeniu drogi krajowej nr 11, m.in. w miejscowościach: Koszuty, Kijewo, Włostowo, Brodowo. W otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 432 przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników LDWN i LN sięgają przedziału 5–10 dB.

Ze względu na liczbę przejeżdżających pociągów (powyżej 30 tys. rocznie) strategiczna mapa hałasu została sporządzona również dla linii kolejowej nr 272. Zgodnie z ustaleniami tego opracowania, przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu (do 10 dB) stwierdzono w bezpośrednim otoczeniu linii kolejowej w miejscowościach: Środa Wielkopolska i Czartki.

W prowadzonym przez GIOŚ rejestrze zawierającym informacje o stanie akustycznym środowiska znajdują się wyniki pomiarów poziomu hałasu przemysłowego wykonanych w roku 2024 w otoczeniu trzech podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. W żadnym przypadku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na autostradzie i drogach krajowych, które przebiegają przez Gminę Środa Wielkopolska.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinka autostrady i dróg krajowych, które przebiegają przez teren gminy Środa Wielkopolska, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Średni dobowy ruch roczny na odcinku autostrady oraz dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Środa Wielkopolska

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
A2	W. POZNAŃ WSCH. /S5/ - W. WRZEŚNIA /DK92/	17 590
11	W. KÓRNIK PŁD. /S11/ - ŚRODA WLKP. /UL. KÓRNICKA/	23 338
	ŚRODA WLKP. /OBWODNICA: UL. KÓRNICKA - UL. ZANIEMYSKA (DW432)/	15 561

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
	ŚRODA WLKP. /UL. ZANIEMYSKA (DW432)/ - MIAŠKOWO /DK15/	20 412
15	MIAŠKOWO /DK11/ - MIŁOŚLAW /UL. ZAMKOWA (DW441)/	5 122

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem wynosił 13 568 poj./dobę. Na odcinku autostrady A2 i na odcinkach drogi krajowej nr 11 przebiegających przez teren gminy Środa Wielkopolska został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem. Z tego względu na tych odcinkach natężenie ruchu może być źródłem hałasu na terenie gminy.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drodze wojewódzkiej, która przebiega przez Gminę Środa Wielkopolska.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinka drogi wojewódzkiej, który przebiega przez teren gminy Środa Wielkopolska przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez teren gminy Środa Wielkopolska

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
432	ŚREM - ŚRODA WLKP. /DK11/	4 714
	ŚRODA WLKP. /PRZEJŚCIE: DK11 - GR. MIASTA/	10 529
	ŚRODA WLKP. /GR. MIASTA/ - OBŁACZKOWO /DK15/	3 501

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na odcinkach drogi wojewódzkiej nr 432 ŚREM - ŚRODA WLKP. /DK11/ i ŚRODA WLKP. /PRZEJŚCIE: DK11 - GR. MIASTA/ przebiegających przez teren gminy Środa Wielkopolska został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem. Odcinki drogi wojewódzkiej nr 432 przebiegające przez teren gminy Środa Wielkopolska może być źródłem hałasu komunikacyjnego.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2022-2025 nie prowadzono pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, mimo iż przez obszar gminy przebiegają drogi o wysokim natężeniu ruchu, które mogą być głównym

źródłem hałasu. Jednak zostały one objęte obowiązkiem sporządzenia strategicznej mapy hałasu. Ze względu na liczbę przejeżdżających pociągów (powyżej 30 tys. rocznie) strategiczna mapa hałasu została sporządzona również dla linii kolejowej nr 272. Na terenie gminy nie sporządzono także pomiarów hałasu lotniczego pomimo że na terenie miasta Środa Wielkopolska zlokalizowane jest lądowisko dla śmigłowców. Przeprowadzono jednak pomiary poziomu hałasu przemysłowego w otoczeniu trzech podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. W żadnym przypadku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku. Długotrwałe narażenie mieszkańców na hałas komunikacyjny i kolejowy może wywierać istotny wpływ na środowisko oraz zdrowie mieszkańców. Może powodować stres, dyskomfort, zaburzenia snu, a w konsekwencji bezsenność i inne problemy zdrowotne związane z brakiem odpoczynku. Zwiększa również ryzyko wystąpienia chorób serca, nadciśnienia oraz udarów mózgu. Hałas negatywnie wpływa na zdolność koncentracji, co utrudnia zarówno pracę dorosłych, jak i naukę dzieci. Ponadto zakłóca naturalne zachowania dzikich zwierząt, wpływając na ich komunikację i nawigację, co może prowadzić do migracji, zaburzeń w lokalnych ekosystemach oraz utraty bioróżnorodności. Aby ograniczyć te negatywne skutki, kluczowe jest regularne monitorowanie poziomu hałasu oraz wdrożenie środków zaradczych. Do skutecznych działań należą budowa i przebudowa dróg oraz budowa ścieżek rowerowych. Dzięki tym działaniom możliwe jest zmniejszenie poziomu hałasu i jego negatywnego wpływu na mieszkańców oraz środowisko.

5.1.2.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenie hałasem.

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— nie stwierdzono przekroczeń hałasu przemysłowego na terenie gminy, — sporządzono strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych nr 11, 15, autostrady A2 oraz dla drogi wojewódzkiej nr 432, — sporządzona strategiczną mapę hałasu dla linii kolejowej nr 272, — średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej nr 432 ŚRODA WLKP. /GR. MIASTA/ - OBŁACZKOWO /DK15/ przebiegającej przez teren gminy jest niższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi krajowej nr 15 MIĄSKOWO /DK11/	— średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi wojewódzkiej nr 432 ŚREM - ŚRODA WLKP. /DK11/ i ŚRODA WLKP. /PRZEJŚCIE: DK11 - GR. MIASTA/ jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach wojewódzkich, — średni dobowy ruch roczny na odcinku autostrady A2 W. POZNAŃ WSCH. /S5/ - W. WRZEŚNIA /DK92/ jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach krajowych, — średni dobowy ruch roczny na odcinkach drogi krajowej nr 11 W. KÓRNIK PŁD. /S11/ - ŚRODA WLKP. /UL. KÓRNIKA/, ŚRODA WLKP. /OBWODNICA: UL.

- MIŁOSŁAW /UL. ZAMKOWA (DW441)/ przebiegającej przez teren gminy jest niższy niż średnia na wszystkich drogach krajowych.	KÓRNICKA - UL. ZANIEMYSKA (DW432)/ i ŚRODA WLKP. /UL. ZANIEMYSKA (DW432)/ - MIĄSKOWO /DK15/ jest wyższy niż średnia na wszystkich drogach krajowych, — duże natężenie ruchu na drogach krajowych nr 11, 15, autostradzie A2 oraz na drodze wojewódzkiej nr 432 przebiegających przez teren gminy, — duże natężenie przejeżdżających pociągów przez teren gminy, — brak przeprowadzonych badań hałasu komunikacyjnego, kolejowego i lotniczego na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, — stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu, — budowa ścieżek rowerowych.	— wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska

atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy Środa Wielkopolska, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

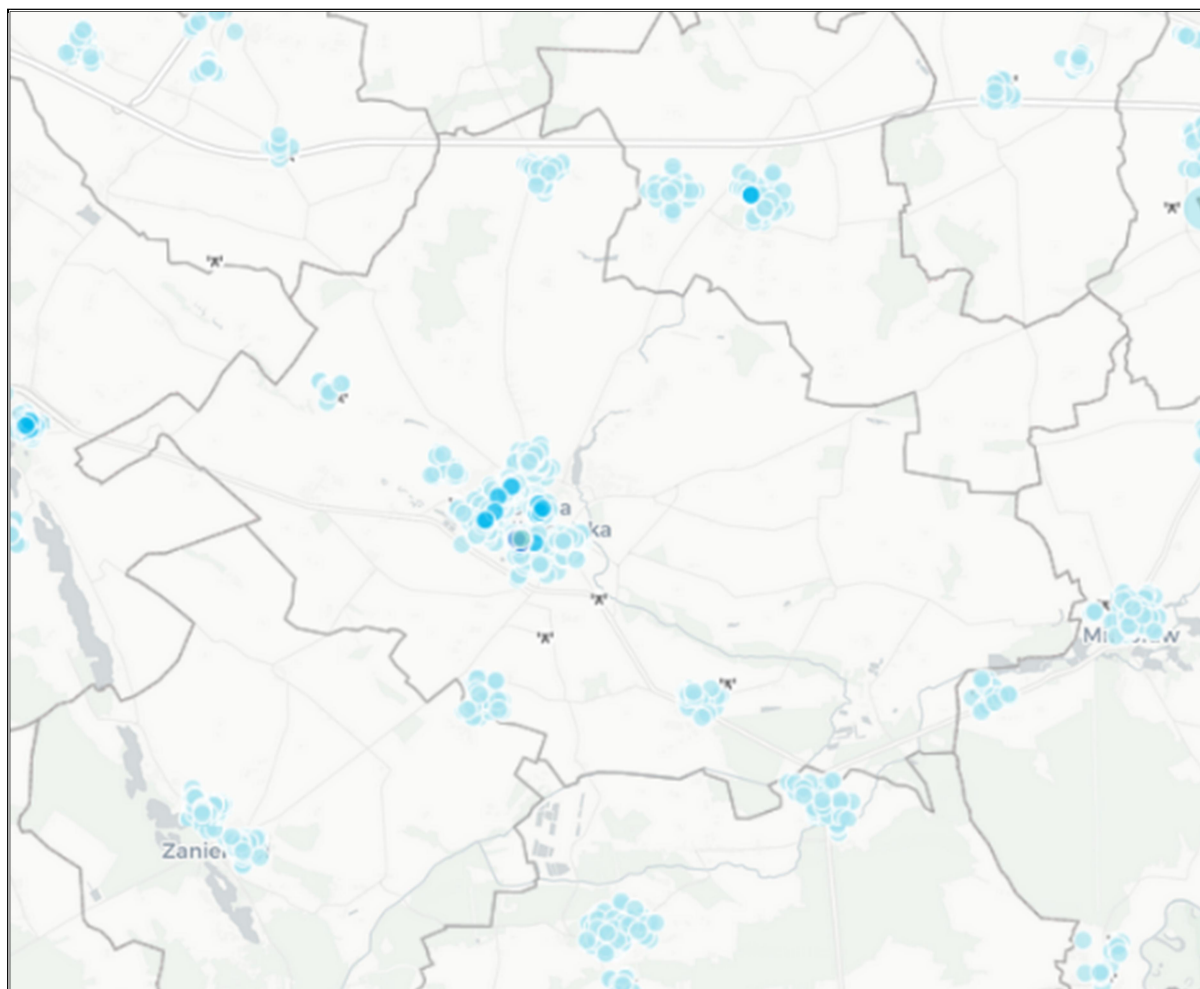
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Na obszarze gminy Środa Wielkopolska zlokalizowane są linie elektroenergetyczne najwyższych napięć, eksploatowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.), w tym linia 400 kV relacji Kromolice – Ostrów Wielkopolski oraz linia 2 × 400 kV relacji Kromolice – Pątnów. Przez obszar gminy przebiegają także trzy relacje linii wysokiego napięcia 110 kV (Miłosław – Środa, Środa – Śrem HCP i Środa – Kromolice). W obrębie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja zasilająca o poziomie napięć 110 kV/15 kV. Ponadto, odbiorcy znajdujący się na terenie gminy Środa Wielkopolska są zasilani także z czterech stacji położonych poza jej granicami administracyjnymi, tj. Miłosław, Śrem HCP, Nagradowice oraz Nekla. Na terenie gminy występują również linie elektroenergetyczne średniego napięcia (SN) i niskiego napięcia (nn)²⁹.

W lipcu 2021 r. Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy uruchomił, ogólnodostępny, bezpłatny System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne – SI2PEM. Dzięki niemu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wsparty zaawansowanymi modelami matematycznymi.

²⁹ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Środa Wielkopolska, sierpień 2023 r.

Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy Środa Wielkopolska

Legenda:

Wyniki pomiarów PEM

Stacja bazowa

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Na terenie gminy Środa Wielkopolska prowadzono pomiary promieniowania elektromagnetycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w roku 2024 w dwóch punktach pomiarowych:

— Środa Wielkopolska, ul. 27 Grudnia: (17,288019; 52,222681), uzyskany wynik pomiaru: 0,9 V/m,

— Środa Wielkopolska, ul. Armii Poznań (17,277989; 52,22915), uzyskany wynik pomiaru 2,2 V/m.

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2024 w trakcie badań monitoringowych na obszarze wielkopolski w tym na terenie gminy Środa Wielkopolska, w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych.

Istniejące urządzenia na terenie gminy Środa Wielkopolska nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględniać następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

5.1.3.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych, — brak przekroczenia wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych w środowisku.	— występowanie na terenie gminy linii elektroenergetycznych najwyższych napięć oraz linii wysokiego napięcia.
Szanse	Zagrożenia
— wprowadzenie systemu monitoringu środowiska - okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotyczące pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.4 Gospodarowanie wodami

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy

Gmina Środa Wielkopolska pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Warty, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry, zlewni rzeki Moskawy. Niewielka część gminy w rejonie Trzebisławek i Koszut oraz Pławiec należy również do zlewni rzeki Kopli. Miasto położone jest w zasięgu zlewni rzek Moskawy oraz Średzkiej Strugi. Na terenie gminy Środa Wielkopolska nie występują większe zbiorniki wodne. Na rzece Maskawie znajduje się sztuczny zbiornik wodny – zbiornik retencyjny „Jezioro Średzkie”. Powierzchnia zalewu wynosi 45 ha. Zbiornik wybudowany został do celów rolniczych, przemysłowych i rekreacyjnych³⁰.

5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy Środa Wielkopolska występują zlewnie następujących JCWP:

- RW600010185747 – Kopel do Głuszynki,
- RW6000181857489 – Głuszynka,
- RW600009185441 – Moskawa do Wielkiej,
- RW600011185499 – Moskawa od Wielkiej do ujścia,
- RW6000101854899 – Miłosławka.

Wszystkie JCWP były objęte badaniami monitoringowymi w latach 2019 – 2024:

- Głuszynka – badania prowadzone w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Głuszynka – Kamionki (gmina Kórnik, powiat poznański),
- Kopel do Głuszynki – badania prowadzone w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Kopel – Szczytniki (gmina Kórnik, powiat poznański),
- Miłosławka – badania prowadzone w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Miłosławka – Młodzikówko (gmina Zaniemyśl/Krzykosy, powiat średzki),
- Moskawa do Wielkiej – badania prowadzone w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Moskawa – Środa Wielkopolska, (gmina Środa Wielkopolska, powiat średzki),
- Moskawa od Wielkiej do ujścia – badania prowadzone w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym Moskawa – Kępa Wielka (gmina Zaniemyśl, powiat średzki).

W 2025 roku dokonano klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny stanu JCWP objętych monitoringiem w latach 2019–2024. Ocena ta uwzględnia tzw. Zasadę dziedziczenia, która oznacza, że do jej wykonania posłużyły najnowsze wyniki badań uzyskane w latach 2019–2024.

³⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

JCWP Głuszynka: Stan ekologiczny JCWP oceniono jako zły, a podstawą takiej oceny była klasyfikacja elementów biologicznych, o której zdecydowała klasa makrobezkręgowców bentosowych i ichtiofauny (V klasa). Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w II klasie. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia wartości granicznych II klasy dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność w 20°C, azot amonowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V) i fosfor ogólny. Stan chemiczny oceniono poniżej dobrego – przekroczenia środowiskowych norm jakości występowały w wypadku wskaźnika: benzo(a)piren. Stan wód JCWP oceniono jako zły.

JCWP Kopel do Głuszynki: Stan ekologiczny JCWP oceniono jako słaby, a podstawą takiej oceny była klasyfikacja elementów biologicznych, o której zdecydowała klasa fitobentosu (IV klasa). Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w III klasie. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia wartości granicznych II klasy dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, przewodność w 20°C, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V) i fosfor ogólny. Stan chemiczny oceniono jako dobry. Stan wód JCWP oceniono jako zły.

JCWP Miłosławka: Stan ekologiczny JCWP oceniono jako zły, ze względu na klasyfikację elementów biologicznych, o której zdecydowała klasa ichtiofauny (V klasa). Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w V klasie. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia wartości granicznych II klasy dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność w 20°C, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V) i fosfor ogólny. Stan chemiczny oceniono poniżej dobrego – przekroczenia środowiskowych norm jakości występowały w wypadku wskaźnika: benzo(a)piren. Stan wód JCWP oceniono jako zły.

JCWP Moskawa do Wielkiej: Stan ekologiczny JCWP oceniono jako zły, a podstawą takiej oceny była klasyfikacja elementów biologicznych, o której zdecydowała klasa ichtiofauny (V klasa). Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano w III klasie. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia wartości granicznych stanu dobrego dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność w 20°C, azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V) i fosfor ogólny. Stan chemiczny oceniono poniżej dobrego – przekroczenia środowiskowych norm jakości występowały w wypadku wskaźników: nikiel i jego związki, benzo(a)piren. Stan wód JCWP oceniono jako zły.

JCWP Moskawa od Wielkiej do ujścia: Potencjał ekologiczny JCWP oceniono jako zły, a podstawą takiej oceny była klasyfikacja elementów biologicznych, o której zdecydowała klasa makrobezkręgowców bentosowych (V klasa). Elementy hydromorfologiczne sklasyfikowano poniżej III klasy. Elementy fizykochemiczne sklasyfikowano poniżej potencjału dobrego, ze względu na przekroczenia wartości

granicznych II klasy dla wskaźników: tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, przewodność w 20°C, azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor fosforanowy (V) i fosfor ogólny. Stan chemiczny oceniono poniżej dobrego – przekroczenia środowiskowych norm jakości występowały w wypadku wskaźników: difenyletery bromowane, rtęć i jej związki - oznaczanych w biocie oraz nikiel i jego związki, benzo(a)piren – oznaczanych w wodzie. Stan wód JCWP oceniono jako zły.

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę stanu JCWP na terenie gminy Środa Wielkopolska za lata 2019-2024.

Tabela 14. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy Środa Wielkopolska za lata 2019-2024

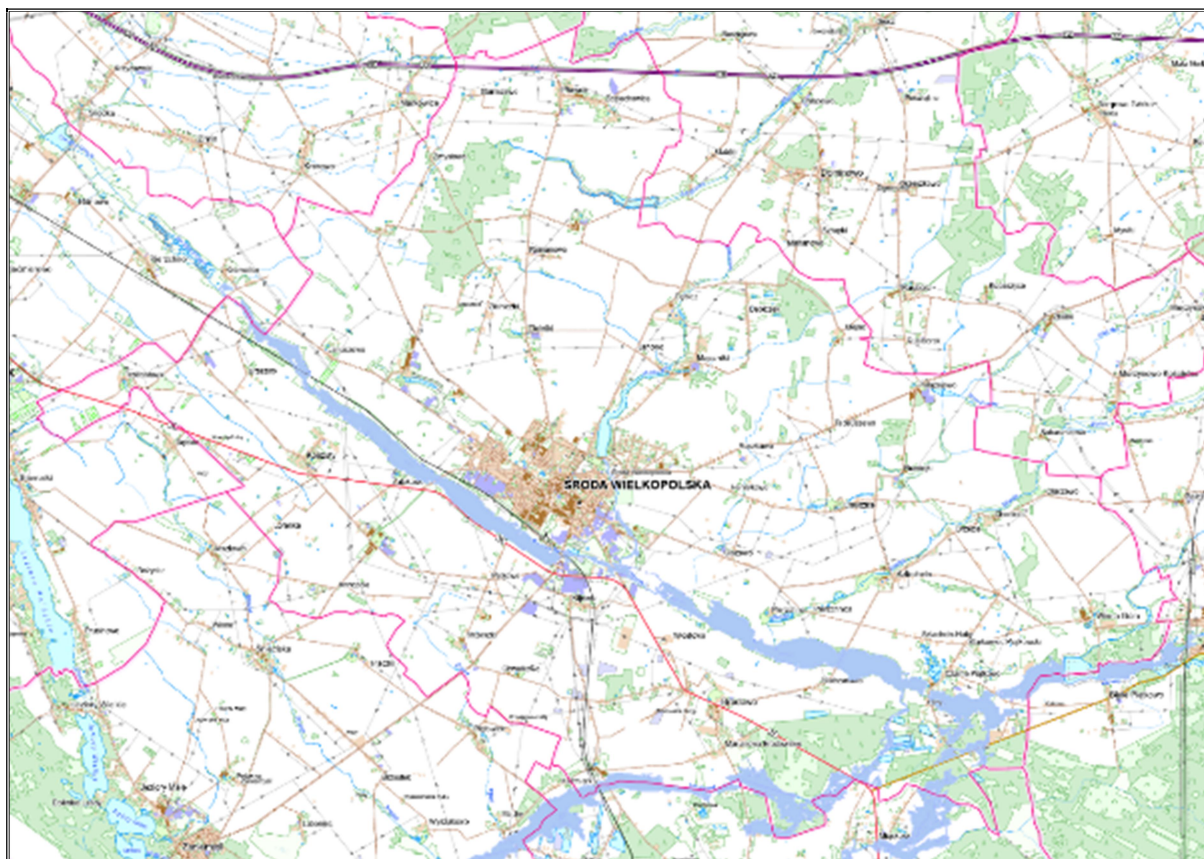
Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Kopel do Głuszynki	RW600010185747	4 (2024)	3 (2019)	>2 (2024)	-	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
Głuszynka	RW6000181857489	5 (2023)	2 (2022)	>2 (2024)	1 (2022)	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Moskawa do Wielkiej	RW600009185441	5 (2024)	3 (2024)	>2 (2024)	1 (2024)	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Moskawa od Wielkiej do ujścia	RW600011185499	5 (2024)	>3 (2024)	>2 (2024)	2 (2024)	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Miłostawka	RW6000101854899	5 (2024)	5 (2024)	>2 (2024)	1 (2024)	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: Dane Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi³¹. Na terenie gminy Środa Wielkopolska występuje zagrożenie powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Środa Wielkopolska

Legenda:

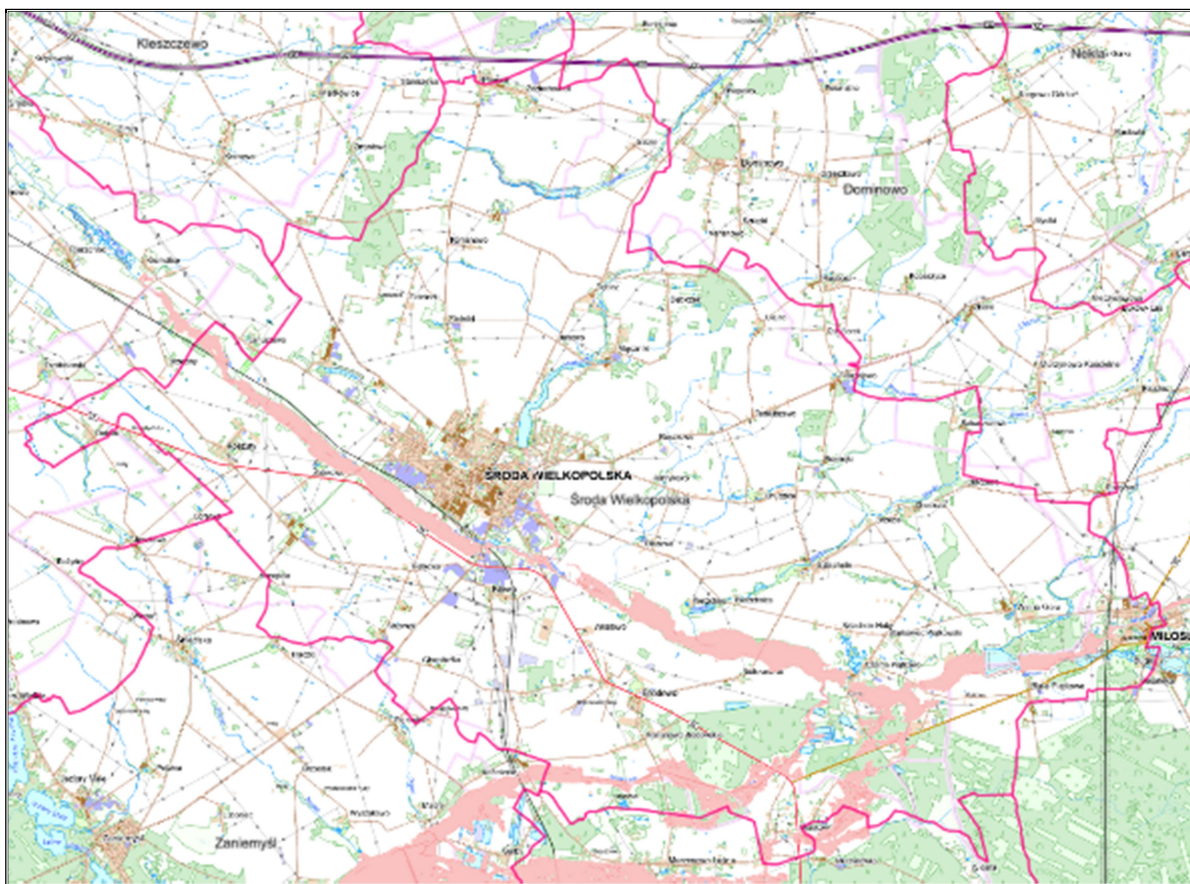
 - teren zagrożenia powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Środa Wielkopolska występuje ryzyko powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

³¹ https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach (dostęp: 16.12.2025 r.)

Rysunek 10. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Środa Wielkopolska

Legenda:

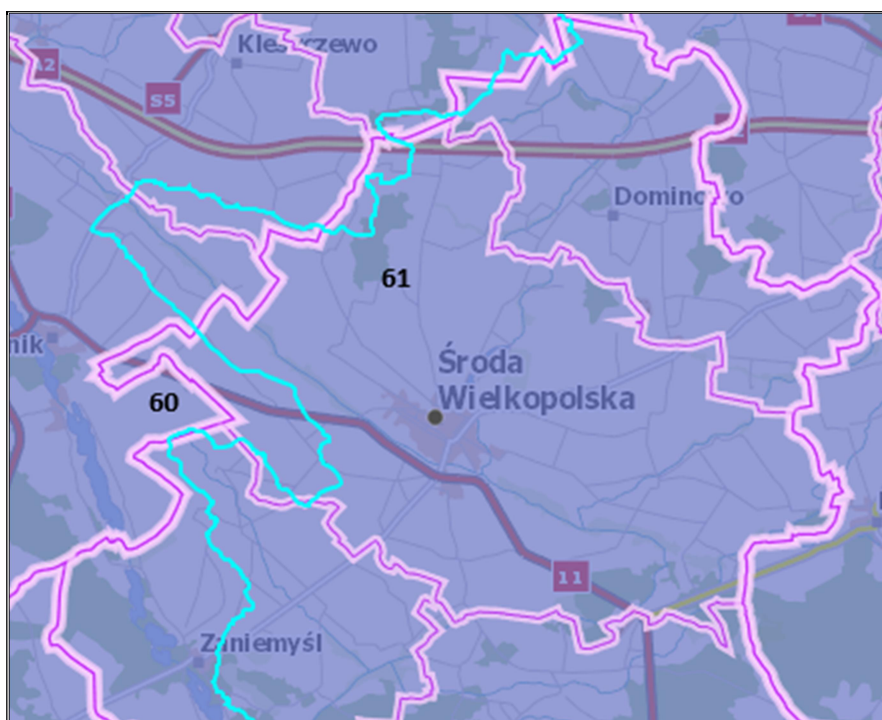
 - teren ryzyka powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Środa Wielkopolska leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 60 (PLGW600060) oraz JCWPd nr 61 (PLGW600061).

Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Środa Wielkopolska

Legenda:

 - granice JCWPd

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Badania wód podziemnych na obszarze gminy w 2024 roku, prowadzone były w jednym punkcie pomiarowym, w miejscowości Trzebisławki (punkt numer 2592 według bazy MONBADA). Woda mieściła się w II klasie – wody dobrej jakości.

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

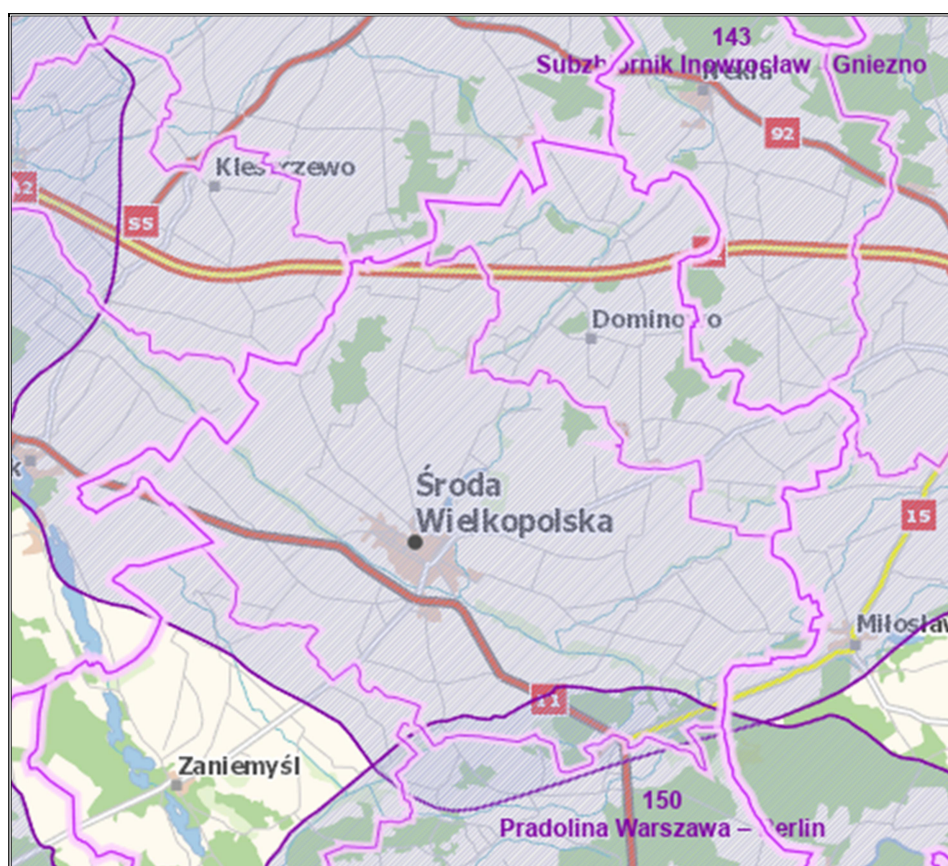
Gmina Środa Wielkopolska znajduje się w obszarze udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr: 143 - Subzbiornik Inowrocław – Gniezno i 150 - Pradolina Warszawa – Berlin.

Tabela 15. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Środa Wielkopolska

Nazwa GZWP	143 - Subzbiornik Inowrocław – Gniezno	150 - Pradolina Warszawa – Berlin
Typ	porowy	porowy
Powierzchnia [km ²]	4 995,00	1 611,00
Proponowany obszar ochronny [km ²]	nie wyznaczono	1 926,50
Klasa jakości wody	na przeważającym obszarze II	na przeważającym obszarze III

Źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

Rysunek 12. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Środa Wielkopolska

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 16.12.2025 r.)

5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Środa Wielkopolska kształtowany jest przez zróżnicowane presje antropogeniczne, wynikające zarówno z intensywnego użytkowania rolniczego terenów wiejskich, jak i z koncentracji zabudowy oraz infrastruktury technicznej w mieście Środa Wielkopolska. Istotną rolę odgrywają również uwarunkowania przestrzenne i hydrograficzne charakterystyczne dla środkowej części Wielkopolski, gdzie dominują obszary rolnicze o wysokiej kulturze agrarnej. Na terenach wiejskich gminy głównym źródłem zagrożeń dla jakości wód jest obszarowy spływ powierzchniowy z gruntów rolnych. Wraz z wodami opadowymi do cieków, rowów melioracyjnych oraz lokalnych zbiorników wodnych przedostają się związki biogenne, przede wszystkim azot i fosfor, pochodzące z nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin. Zjawisko to jest nasilane przez intensywną produkcję rolną, niewłaściwe terminy nawożenia oraz ograniczoną obecność naturalnych stref buforowych wzdłuż cieków. Długotrwały dopływ biogenów sprzyja rozwojowi procesów eutrofizacji, prowadzących do pogorszenia stanu ekologicznego wód, zakwitów fitoplanktonu, deficytów tlenowych oraz degradacji siedlisk wodnych.

W części miejskiej gminy presja na środowisko wodne związana jest głównie z wysokim stopniem uszczelnienia powierzchni oraz intensywnym spływem wód opadowych z terenów zabudowanych. Wody deszczowe odprowadzane z dróg, parkingów i terenów usługowo-przemysłowych mogą zawierać zanieczyszczenia komunikacyjne i bytowe, które w przypadku niewystarczającej retencji lub oczyszczania trafiają do odbiorników wodnych. Zjawisko to może okresowo pogarszać jakość wód powierzchniowych, zwłaszcza w czasie intensywnych opadów.

Istotnym czynnikiem wpływającym na stan wód podziemnych w gminie Środa Wielkopolska pozostaje zróżnicowany poziom rozwoju infrastruktury sanitarnej. O ile miasto charakteryzuje się relatywnie wysokim stopniem skanalizowania, o tyle na obszarach wiejskich nadal funkcjonują indywidualne systemy odprowadzania ścieków bytowych, w tym bezodpływowe zbiorniki. W przypadku ich nieszczelności lub nieprawidłowej eksploatacji istnieje ryzyko infiltracji zanieczyszczeń do gruntu i wód gruntowych. Zanieczyszczenia mikrobiologiczne mogą stanowić zagrożenie sanitarne, natomiast związki chemiczne mogą migrować w środowisku glebowo-wodnym, prowadząc do długofalowego pogorszenia jakości wód podziemnych.

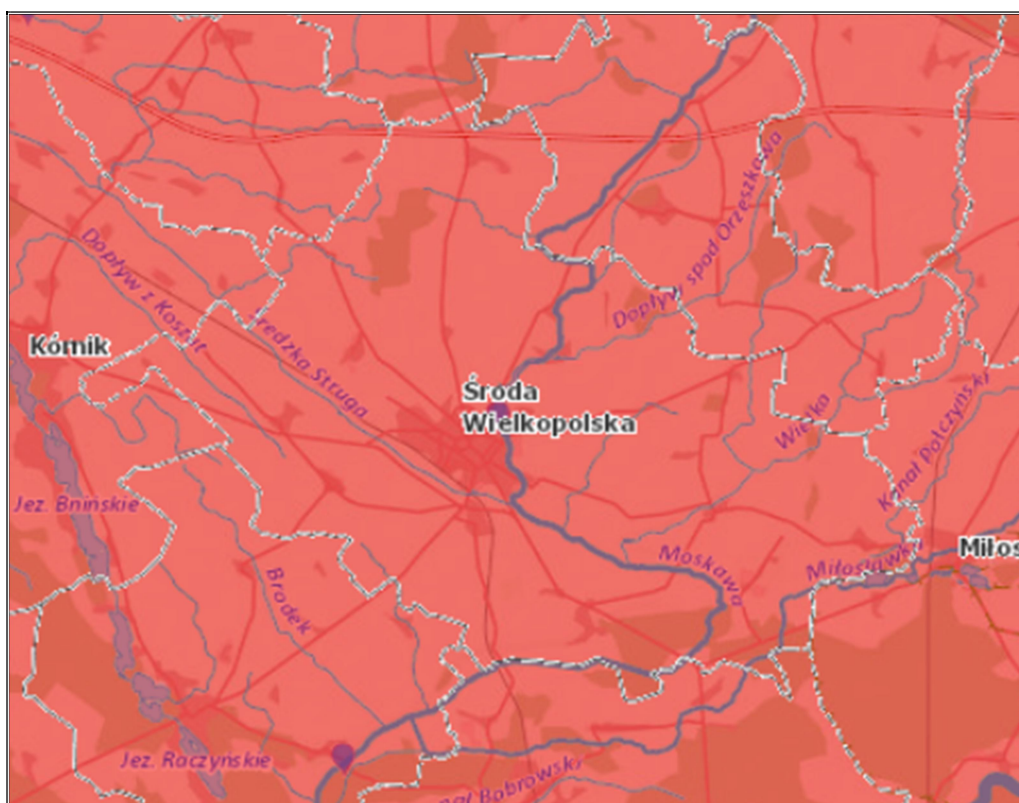
5.1.4.7. Zagrożenie suszą

Suszę na danym terenie opisać można według podziału na:

- suszę atmosferyczną,
- suszę rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- suszę hydrologiczną,
- suszę hydrogeologiczną.

Susza atmosferyczna jest to okres, w którym opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Teren gminy Środa Wielkopolska jest ekstremalnie zagrożony suszą atmosferyczną, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 13. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Środa Wielkopolska

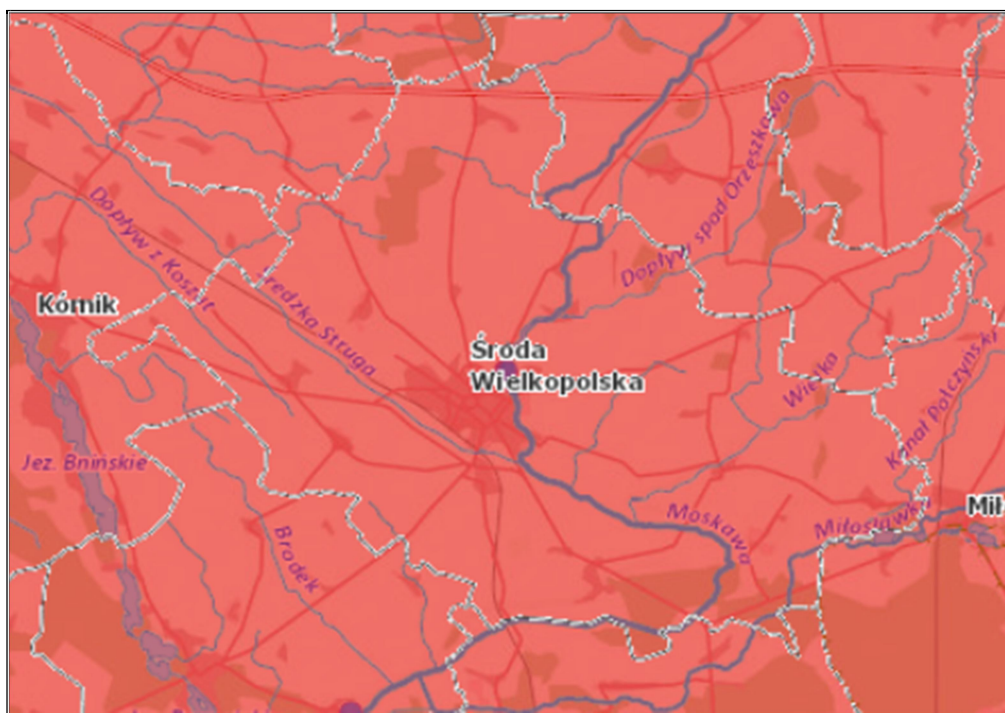
Legenda:

- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal;
<http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Susza rolnicza to okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nazywana jest również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednocześnie spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomasy i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. Teren gminy Środa Wielkopolska jest ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Środa Wielkopolska

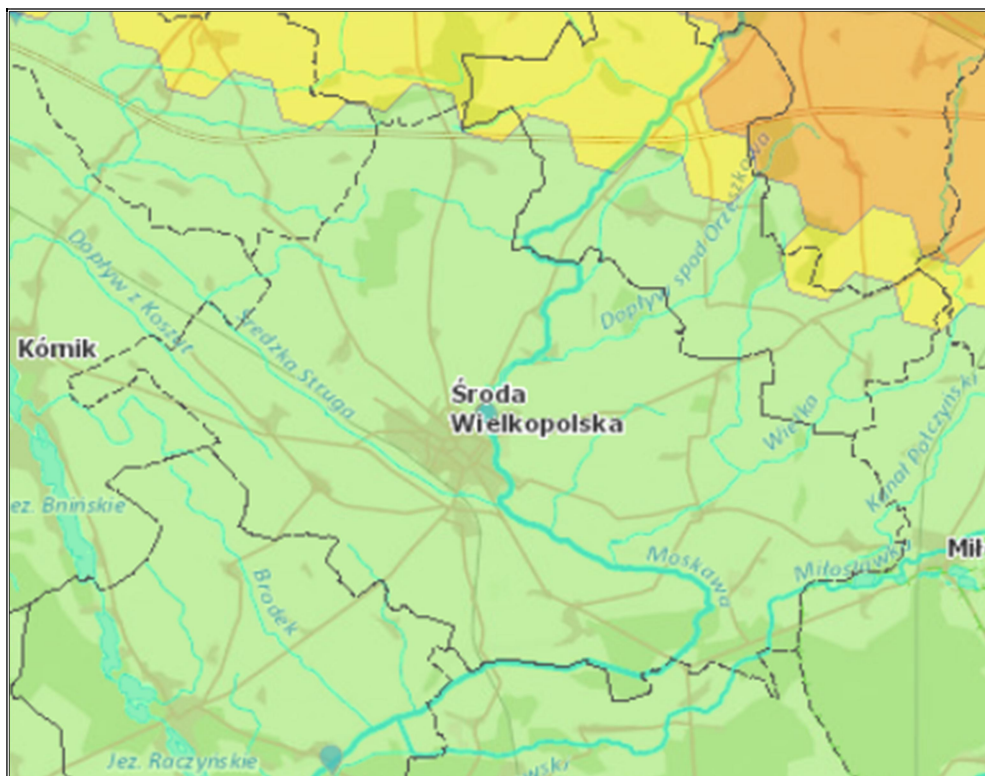

Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal;
<http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Rysunek 16. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Środa Wielkopolska

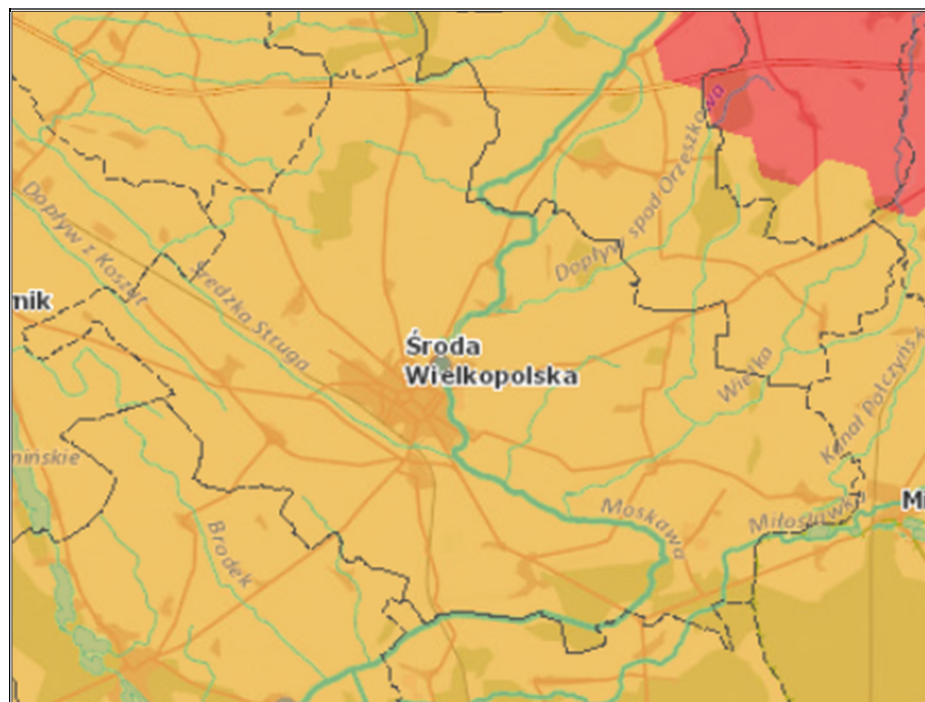

Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal;
<http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Zestawienie łączne wyników zagrożenia suszą dostarcza istotnych wniosków diagnostycznych z punktu widzenia planowania w gospodarowaniu wodą. Gmina Środa Wielkopolska jest silnie zagrożona suszą.

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal;
<http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Zjawisko suszy powoduje nadmierne odparowywanie wody z gleby, co prowadzi do jej przesuszenia i ma bezpośredni wpływ na zdolność gleby do utrzymania życia roślin. Susza sprzyja wysychaniu roślinności, co zwiększa ryzyko wystąpienia pożarów lasów i obszarów trawiastych. Sucha roślinność staje się łatwopalnym materiałem. Spadek poziomu wód gruntowych i powierzchniowych może prowadzić do zmniejszenia dostępności wody pitnej dla społeczności lokalnych. Konieczność ograniczania zużycia wody może wpływać na codzienne życie ludzi, a także na sektor gospodarczy. W związku z tym, zarządzanie skutkami suszy wymaga holistycznego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak i adaptacyjne, mające na celu minimalizację negatywnych skutków tego zjawiska na środowisko, rolnictwo i społeczeństwo.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy sporządzony został Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W Planie tym zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”, co odpowiada brzmieniu art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne przed jego nowelizacją.

5.1.4.8 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — dobra jakość wód podziemnych.	— zły stan wód powierzchniowych, — występowanie zagrożenia i ryzyka powodziowego na terenie gminy. — silne zagrożenie suszą na terenie gminy, — zbiorniki bezodpływowe znajdujące się na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — dofinansowanie na likwidację zbiorników bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — anomalia pogodowe.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa

Na przełomie lat 2020-2024 wzrosła długość czynnej sieci rozdzielczej o 16,64 km, tj. 6,32%. Wzrosła także liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 868 sztuki, tj. 14,52%. Zmalała natomiast liczba awarii sieci wodociągowej o 38,10%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	263,46	268,44	273,70	276,90	280,10
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	6 177	6 443	6 679	6 851	7 045
Awarie sieci wodociągowej	szt.	21	14	14	18	13

Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Teren gminy Środa Wielkopolska jest w pełni objęty siecią wodociągową (100,00%), co oznacza powszechny dostęp mieszkańców do zbiorowego zaopatrzenia w wodę³².

Zapotrzebowanie w wodę wszystkich miejscowości gminy Środa Wielkopolska realizowane jest z 7 stacji uzdatniania wody: SUW Kórnicka, SUW Szpital, SUW Babin, SUW Brodowo, SUW Koszuty, SUW Starkówiec Piątkowski, SUW Trzebisławki³³.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 85 czynnych ujęć wód podziemnych³⁴.

Na obszarze aglomeracji Środa Wielkopolska eksploatowane są następujące ujęcia wody posiadające strefę ochrony bezpośredniej:

- Ujęcie przy Szpitalu Średzkim Serca Jezusowego – pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego z dnia 14.12.2010 r. znak OS.6223-20/10; działka nr 2001/1 (obecnie 2001/6), ul. Czerwonego Krzyża, powierzchnia strefy ochronnej: 0.0520 ha;

³² Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

³³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

³⁴ Jw.

- Ujęcie przy ul Kórnickiej 80 – pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego z dnia 18.03.2011 r. znak OS.6341.1.2011; działka nr 1199/2, powierzchnia strefy ochronnej: 1,6630 ha³⁵.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Środzie Wielkopolskiej pismem znak: ON-HK.9011.49.2025 z dnia 06.03.2025 r. wydał ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla Miasta i Gminy Środa Wielkopolska za rok 2024, stwierdzając wodę przydatną do spożycia przez ludzi³⁶.

5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna

Na przełomie lat 2020-2024 wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej o 6,90 km, tj. 5,16%. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 302 sztuki, tj. 6,73%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 18. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	133,70	136,17	136,40	137,30	140,60
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 486	4 495	4 617	4 692	4 788
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	0	0	3	2

Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Stopień skanalizowania Gminy Środa Wielkopolska pozostaje istotnie niższy niż w przypadku infrastruktury wodociągowej, tj. 66,80% i w ostatnich latach uległ obniżeniu, co sygnalizuje potrzebę intensyfikacji działań inwestycyjnych w tym zakresie³⁷.

Na przełomie lat 2020-2024 wzrosła ilość zbiorników bezodpływowych o 290 sztuk, tj. 37,52%, wzrosła również ilość przydomowych oczyszczalni ścieków o 77 sztuk, tj. 35,16%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

³⁵ Uchwała nr XXVIII/411/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Środa Wielkopolska

³⁶ https://bip-v1-files.idcom-jst.pl/sites/47297/wiadomosci/809566/files/obszarowa_ocena_jakosci_wody_nr_on-hk.9011.49.2025_z_6.3.25_r_przeznaczona_do_spozycia_dla_miasta_i_gminy_sroda.pdf (dostęp: 16.12.2025 r.)

³⁷ Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

Tabela 19. Ilość zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	773	1 304	963	845	1 063
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	219	226	211	272	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS,
<http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Gmina Środa Wielkopolska należy do Aglomeracji Środa Wielkopolska. Aglomeracja została utworzona na mocy uchwały nr XXVIII/411/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 30 listopada 2020 r. W skład aglomeracji wchodzi następujące miejscowości położone na terenie gminy Środa Wielkopolska: Środa Wielkopolska, Chwałkowo, Dębicz, Janowo, Kijewo i Mączniki.

Aglomeracja Środa Wielkopolska obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w miejscowości Chwałkowo. Oczyszczalnia spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni wynoszą:

- BZT5 – 545,00 mgO₂/l,
- ChZT – 1 254,00 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 432,00 mg/l,
- azot ogólny – 85,20 mg/l,
- fosfor ogólny – 12,40 mg/l.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalni wynoszą:

- BZT5 – 7,40 mgO₂/l,
- ChZT – 53,70 mgO₂/l,
- zawiesina ogólna – 11,50 mg/l,
- azot ogólny – 5,50 mg/l,
- fosfor ogólny – 1,60 mg/l³⁸.

³⁸ Sprawozdanie KPOŚK za 2024 r.

5.1.5.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— wysoki stopień zwodociągowania gminy, — spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r., jeśli chodzi o średnie roczne stężenia ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w oczyszczalni ścieków znajdującej się w miejscowości Chwałkowo, — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.	— występowanie na terenie gminy zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłej.	— ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

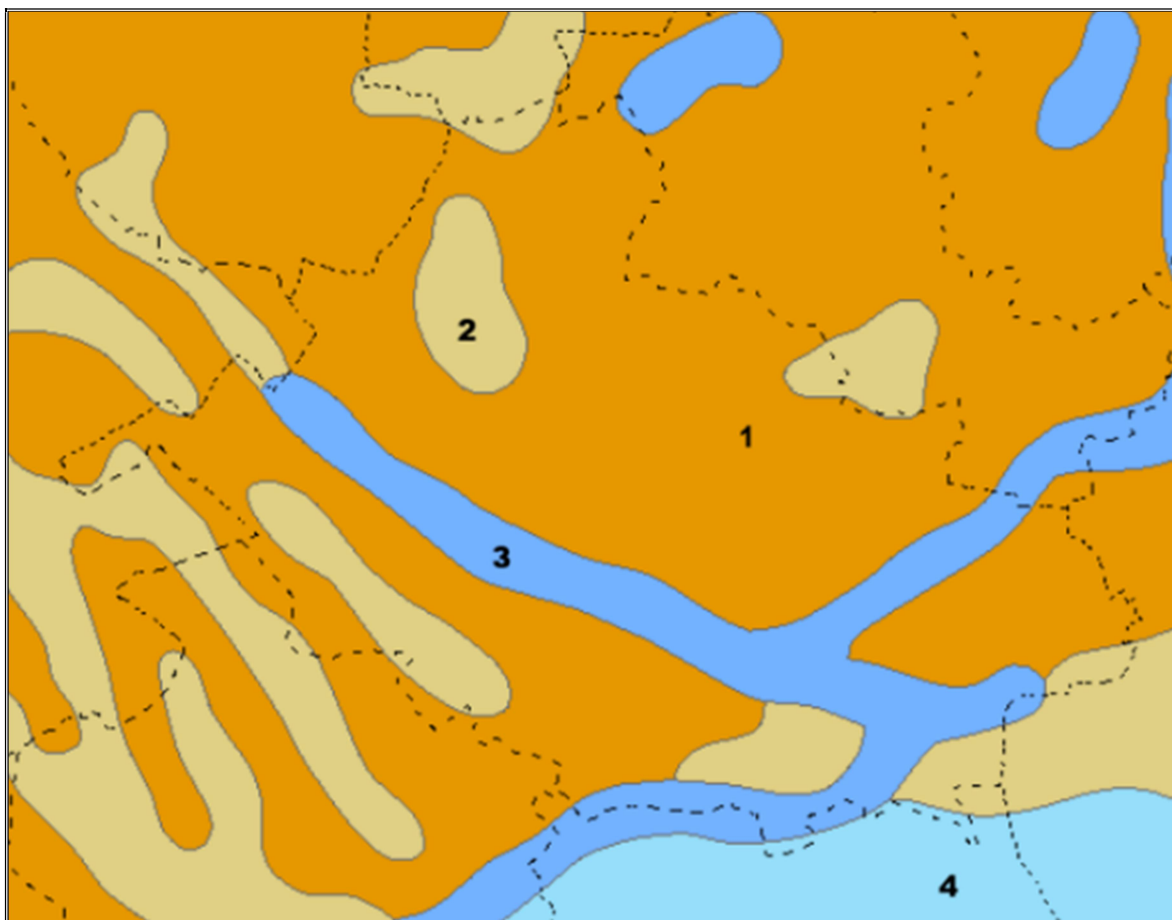
5.1.6 Zasoby geologiczne

Na terenie gminy występuje zróżnicowana forma terenu. Obszar gminy zbudowany jest z utworów czwartorzędowych - osadów plejstoceńskich oraz osadów holocenijskich o niewielkiej miąższości. Osady plejstoceńskie występują w postaci glin zwałowych lokalnie rozdzielonych piaszczysto-żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. Utwory fluwioglacjalne zalegają na glinach zwałowych we wschodniej części gminy. Utwory piaszczyste, rzeczne występują w południowowschodniej części gminy, na południe od miejscowości Czarne Piątkowo i Nietrzanowo. W dolinach rzek Średzkiej Strugi oraz Moskawy, a także w dolinach drobnych cieków lub w zagłębieniach bezodpływowych występują gytie oraz mady i piaski rzeczne³⁹.

Na poniższej mapie przedstawiono utwory przypowierzchniowe występujące na terenie gminy Środa Wielkopolska.

³⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

Rysunek 18. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Środa Wielkopolska

Legenda:

1. Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry.
2. Piaski i żwiry sandrowe.
3. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.
4. Piaski, żwiry i mułki rzeczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL;
<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy> (dostęp: 16.12.2025 r.)

Obszary górnicze i złoża kopalin

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowanych jest 36 złóż kopalin i 12 aktualnych obszarów górniczych. Ogólną charakterystykę złóż kopalin i obszarów górniczych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 21. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
----------	-------------	-------------------	-----------------------

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Brodowo RS	KN 20699	1,9962	PIASKI I ŻWIRY – złoże rozpoznane szczegółowo R
Czarne Piątkowo	KN 3757	4,4602	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo DW	KN 7910	1,6900	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo GS	KN 9100	1,6800	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo GS-II	KN 10582	1,9651	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo I	KN 7840	0,5560	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo III	KN 8463	2,7400	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Czarne Piątkowo IV	KN 8690	4,4400	PIASKI I ŻWIRY – złoże skreślone z bilansu zasobów M
Czarne Piątkowo JG	KN 11198	4,9700	PIASKI I ŻWIRY – złoże rozpoznane szczegółowo R
Czarne Piątkowo MG	KN 15027	1,9900	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Czarne Piątkowo MG I	KN 20936	1,9900	PIASKI I ŻWIRY – złoże rozpoznane szczegółowo R
Czarne Piątkowo	KN 17268	2,6549	PIASKI I ŻWIRY –

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
ZM			złoże skreślone z bilansu zasobów M
Dębiczek	KN 6050	1,6600	PIASKI I ŻWIRY – złoże skreślone z bilansu zasobów M
Grójec	KN 5646	3,6000	PIASKI I ŻWIRY – złoże skreślone z bilansu zasobów M
Grójec I	KN 5663	4,8400	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Grójec T-M	KN 10936	1,2600	PIASKI I ŻWIRY – złoże rozpoznane szczegółowo R
Kromolice	GZ 12476	268,0000	GAZY ZIEMNE – eksploatacja złoża zaniechana Z
Kromolice S	GZ 13324	180,0000	GAZY ZIEMNE – eksploatacja złoża zaniechana Z
Miłosław	GZ 19299	236,3000	GAZY ZIEMNE – złoże zagospodarowane E
Miłosław E	GZ 18606	680,4596	GAZY ZIEMNE – złoże zagospodarowane E
Nietrzanowo	KN 7211	3,4100	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Nietrzanowo DD	KN 12057	1,8964	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Nietrzanowo I	KN 19891	3,6500	PIASKI I ŻWIRY – złoże

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
			zagospodarowane E
Nietrzanowo KW	KN 18210	5,5557	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Ołaczewo	GZ 21688	303,5918	GAZY ZIEMNE – złoże rozpoznane wstępnie P
Pierzchno DP	KN 20156	17,2123	PIASKI I ŻWIRY – złoże rozpoznane szczegółowo R
Starkówiec II	KN 18780	12,2200	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Starkówiec Piątkowski	KN 16628	1,9988	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Starkówiec Piątkowski AW	KN 16763	1,9913	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Szlachcin	KN 7841	2,5542	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z
Szlachcin II	KN 10579	1,9900	PIASKI I ŻWIRY – złoże skreślone z bilansu zasobów M
Szlachcin SK	KN 13911	1,9868	PIASKI I ŻWIRY – złoże eksploatowane okresowo T
Szlachcin WB	KN 18705	12,0840	PIASKI I ŻWIRY – złoże zagospodarowane E
Środa IG-2	WL 16556	-	WODY LECZNICZE – wody mineralne A

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Środa Wielkopolska	GZ 12079	171,9000	GAZY ZIEMNE – złoże eksploatowane okresowo T
Włostowo JZ	KN 12188	1,6300	PIASKI I ŻWIRY – eksploatacja złoża zaniechana Z

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 16.12.2025 r.)

Tabela 22. Aktualne obszary górnicze na obszarze gminy Środa Wielkopolska

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Położenie
Czarne Piątkowo MG	OG	10-15/8/685	Czarne Piątkowo, dz. 93, cz. dz. 95/8
Nietrzanowo I	OG	10-15/14/1381	Nietrzanowo, część dz. 129
Miłosław	OG	2/2/328	gm. Dominowo, gm. Miłosław, gm. Środa Wielkopolska
Starkówiec Piątkowski AW	OG	10-15/11/983	Starkówiec Piątkowski, dz. 10
Grójec I - Pole Północne	OG	XXXI/1/36	Czarne Piątkowo
Szlachcin WB Pole 1 Bis	OG	10-15/11/1099a/a	Szlachcin, dz. 229/1, 228
Nietrzanowo KW	OG	10-15/11/1031	Nietrzanowo, dz. 189/2
Szlachcin WB Pole 2 Bis	OG	10-15/11/1099a/b	Szlachcin, dz. 220/1
Starkówiec Piątkowski BIS	OG	10-15/10/922a	Starkówiec Piątkowski, dz. 191
Środa Wielkopolska	OG	2/2/270	m. i gm. Środa Wielkopolska
Starkówiec II	OG	10-15/12/1160	Starkówiec Piątkowski
Grójec I - Pole Południowe	OG	XXXI/1/37	Czarne Piątkowo

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 16.12.2025 r.)

Osuwisko jest przemieszczeniem mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ośłony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie gminy nie występują osuwiska ani tereny zagrożone osuwiskami⁴⁰.

5.1.6.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— złoża kopalin i obszary górnicze zlokalizowane na terenie gminy, — brak osuwisk i terenów zagrożonych osuwiskiem.	— działalność wydobywcza na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— podejmowanie działań zapobiegawczych przemieszczaniu się mas ziemnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycje z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — ryzyko występowania miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki

⁴⁰ <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3> (dostęp: 23.12.2025 r.)

korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Na terenie gminy występują gleby dobre i bardzo dobre. Na gruntach ornych przeważają gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze. Gleby słabe i najslabsze związane są morfologicznie z występowaniem sandru oraz dolin rzecznych zbudowanych głównie z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach przeważnie 6 i 7 oraz 9. Dna dolin i obniżen terenowych zajęte są przez łąki, a także gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym (kl. III i IV) i słabym (kl. V i VI) oraz gleby w 6 i 7 kompleksie żytnio-ziemniaczanym słabym (kl. V) i żytnio-łubinowym (kl. V i VI). Na terenie występowania wysoczyzny morenowej znajdują się gleby wysokich i średnich klas w kompleksie: 1 i 2 pszenным bardzo dobrym i dobrym (klasy II - III), w 3 pszenным wadliwym (klasy II - IVa), w 4 żytnim bardzo dobrym klasy (IVa - IVb) oraz w 5 żytnim dobrym - (klasy IVa - IVb). Gleby 3 kompleksu pszennego wadliwego, położone głównie w południowej części gminy. W części zachodniej i południowej gminy występują gleby słabe i charakteryzują się znacznymi powierzchniami gleb żytnich słabych i bardzo słabych⁴¹.

Przeważają tu gleby wykazujące w wierzchnich warstwach skład mechaniczny piasków gliniastych i piasków gliniastych. Drugą grupę stanowią gleby zawierające od powierzchni warstwę piasków słabogliniastych lub luźnych podścielone piaskami luźnymi, rzadko gliną. Użytki zielone położone są głównie w dolinach rzek i drobnych cieków. Występują często gleby mułowo-torfowe lub torfiaste oraz stosunkowo duże powierzchnie gleb optymalnie uwilgotnionych, o dobrych wartościach retencyjnych (czarne ziemie)⁴².

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.).

Na obszarze gminy Środa Wielkopolska zlokalizowany jest stały punkt pomiarowo-kontrolny, zatem jest ona objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkt 113 zlokalizowany jest na terenie miejscowości Winna Góra. Charakterystyka gleb na tym terenie została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 24. Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym 113

Wyszczególnienie	Parametry
------------------	-----------

⁴¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

⁴² Jw.

Kompleks	4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni))
Typ	AP (gleby płowe)
Klasa bonitacyjna	IIIb
Gatunek gleby wg BN-78/9180-11	gpp (głina piaszczysta pylasta)
Gatunek gleby wg PTG 2008	gp (głina piaszczysta)

Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=113
(dostęp: 23.12.2025 r.)

W punkcie 113 zlokalizowanym na terenie gminy Środa Wielkopolska nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnej zawartości metali wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Wyniki przeprowadzonych badań, które były prowadzone co 5 lat, od roku 1995 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Wyniki przeprowadzonych badań chemizmu gleb na terenie gminy Środa Wielkopolska

Uziarnienie	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
BN-78/9180-11: 1,0-0,1 mm	udział w %	63	61	61	59	60	35
BN-78/9180-11: 0,1-0,02 mm	udział w %	21	25	22	25	24	40
BN-78/9180-11: < 0.02 mm	udział w %	16	14	17	16	16	25
PTG 2008: 2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	75	74	55
PTG 2008: 0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	23	23	41
PTG 2008: < 0.002 mm	udział w %	6	5	5	2	3	4

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	5,7	6,3	5,9	6,4	5,4	5,2
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	4,7	5,0	4,9	5,3	4,5	5,6
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,02

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Próchnica	%	1,25	1,2	1,08	1,09	1,13	3,26
Węgiel organiczny	%	0,72	0,7	0,63	0,63	0,66	1,89
Azot ogólny	%	0,065	0,056	0,058	0,068	0,08	0,11
Stosunek C/N		11,1	12,5	10,9	9,3	8,2	17,18

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	2,62	2,15	2,03	2,18	2,36	3
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,51	0,25	0,11	0,19	0,39	0,39
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	0,3	0,11	0,09	0,05	0,2	0,03
Wapń wymienny (Ca2+)	cmol(+)*kg ⁻¹	3,12	3,99	3,72	2,98	2,25	2,8
Magnez wymienny (Mg2+)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,34	0,61	0,65	0,69	0,21	0,48
Sód wymienny (Na+)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,03	0,03	0,02	0,06	0,03	<0,10
Potas wymienny (K+)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,32	0,4	0,32	0,17	0,75	0,37
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	3,81	5,03	4,71	3,9	3,23	3,65
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	6,43	7,18	6,74	6,08	5,59	8
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	59,25	70,06	69,88	64,14	57,82	45,63

Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ *100g ⁻¹	12,7	15,3	11,7	10,4	8,2	12,7
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g ⁻¹	10,8	13,1	12,9	6,4	10,6	12,5
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g ⁻¹	4,1	6,0	7,0	11,0	7,8	5,3
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g ⁻¹	1,38	1,25	1,12	1,71	1,27	2,9
Azot amonowy	N _{NH4} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	4,55	2,2
Azot azotanowy	N _{NO3} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	4,95	33,3

Całkowita zawartość makroelementów	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor	%	0,036	0,029	0,04	0,041	0,04	0,036
Wapń	%	0,11	0,13	0,1	0,11	0,1	0,39
Magnez	%	0,1	0,11	0,07	0,09	0,08	0,12
Potas	%	0,12	0,12	0,09	0,13	0,08	0,13
Sód	%	0,008	0,007	0,008	0,004	0,004	0,005
Siarka	%	0,021	0,02	0,016	0,011	0,011	0,008
Glin	%	0,56	0,5	0,46	0,32	0,35	0,85
Żelazo	%	0,59	0,59	0,56	0,6	0,54	0,89

Całkowita zawartość pierwiastków śladowych	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Mangan	Mn mg*kg ⁻¹	195	218	189	208	221	234
Kadm	Cd mg*kg ⁻¹	0,19	0,19	0,13	0,17	0,14	<0,50
Miedź	Cu mg*kg ⁻¹	5,7	4,8	4,3	5,1	4,7	5,61
Chrom	Cr mg*kg ⁻¹	6,8	7,0	6,2	6,9	6,8	9,8
Nikiel	Ni mg*kg ⁻¹	4,7	4,9	4,7	5,0	4,7	5,55
Ołów	Pb mg*kg ⁻¹	8,8	10,0	8,3	10,7	9,4	11,3
Cynk	Zn mg*kg ⁻¹	20,5	20,0	22,5	31,2	19,7	26,7
Kobalt	Co mg*kg ⁻¹	2,48	2,16	2,89	2,39	2,26	2,76
Wanad	V mg*kg ⁻¹	12,3	11,0	10,2	9,6	9,5	12,8
Lit	Li mg*kg ⁻¹	4,5	4,7	4,2	2,7	2,7	<10,00
Beryl	Be mg*kg ⁻¹	0,2	0,23	0,18	0,21	0,23	<2,00
Bar	Ba mg*kg ⁻¹	31,0	32,0	32,3	32,5	31,5	37
Stront	Sr mg*kg ⁻¹	8,7	8,1	6,8	5,5	5,4	<10,00
Lantan	La mg*kg ⁻¹	8,2	8,4	6,3	7,5	6,8	6,64
Rtec	Hg mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,01	<0,100
Arsen	As mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	2,32	3,68

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	172,0	153,0	413,0	257,3	158,2	249
WWA - naftalen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	2,3	121
WWA - fenantren	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	17,7	89
WWA - antracen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	4,0	<25,0
WWA - fluoranten	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	22,5	77
WWA - chryzen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	11,7	30
WWA - benzo(a)antracen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	11,0	<25,0
WWA - benzo(a)piren	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	13,8	<25,0
WWA - benzo(a)fluoranten	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5,3	<25,0
WWA - benzo(ghi)perylen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	10,3	<25,0
WWA - fluoren	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	3,3	<25,0
WWA - piren	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	19,4	53
WWA - benzo(b)fluoranten	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	18,6	<25,0
WWA - benzo(k)fluoranten	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	7,8	<25,0
WWA - dibenzo(a,h)antracen	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5,4	<25,0
WWA - indeno(1,2,3-cd)piren	$\mu\text{g}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	12,8	<25,0

Pozostałości pestycydów chloroorganicznych i związków niechlorowych w glebach	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Pestycydy chloroorganiczne - DDT/DDE/DDD	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,025	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - aldrin	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - dieldrin	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - endrin	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - alfa-HCH	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - beta-HCH	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy chloroorganiczne - gamma-HCH	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbaryl	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbofuran	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.
Pestycydy - związki nie chlorowe - maneb	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
Pestycydy - związki nie chlorowe - atrazin	$\text{mg}^*\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001	n.o.

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Radioaktywność	$\text{Bq}^*\text{kg}^{-1}$	506	498	506	488	515	432
Przewodnictwo elektryczne właściwe	mS^*m^{-1}	8,91	9,7	6,2	4,84	6,91	15,9090909
Zasolenie	$\text{mg KCl}^*100\text{g}^{-1}$	23,5	25,6	16,5	12,77	18,24	42

Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=113
(dostęp: 23.12.2025 r.)

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed tą datą. Ocenia się je na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi,

określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁴³.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi⁴⁴.

5.1.7.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gleby.

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi zlokalizowanych na terenie gminy, — stały punkt pomiarowo kontrolny monitoringu gleb na obszarze gminy, — brak przekroczeń dopuszczalnej zawartości metali w glebie wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, — występowanie gleb dobrych i bardzo dobrych na terenie gminy.	— brak.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb, — rozwój sieci kanalizacyjnej.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — ryzyko degradacji gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów.

Źródło: Opracowanie własne

⁴³ <https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/historyczne-zanieczyszczenie-powierzchni-ziemi> (dostęp: 29.12.2025 r.)

⁴⁴ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zadań w kwestii ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz ograniczenie ich powstawania.

Na obszarze gminy obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Środa Wielkopolska. Regulamin został przyjęty uchwałą nr IX/123/2024 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie zmiany uchwały nr LI/675/2022 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 29 czerwca 2022 r. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku, głównie poprzez ustalenie m.in.:

1. wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
2. rodzajów i minimalnej pojemności pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i worków, a także utrzymanie pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jak również utrzymanie miejsc gromadzenia odpadów w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym,
3. częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
4. częstotliwość i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych,
5. innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
6. obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe,
7. wymagań dotyczących utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
8. obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji oraz terminy jej przeprowadzenia.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ulicy Nad Strugą 7 w Środzie Wielkopolskiej⁴⁵.

Na podstawie danych przedstawionych w poniższej tabeli można zauważyć, że w przypadku masy odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w latach 2022-2024 nastąpił spadek o 453,6639 tj. 9,20%, co świadczy o ogólnym spadku poziomu wytwarzania odpadów w analizowanym okresie.

Tabela 27. Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w latach 2022-2024 [Mg]

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
---------------	------	------	------

⁴⁵ <http://uk-sroda.pl/pszok/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych	0,0000	0,0033	0,0000
Opakowania z papieru i tektury	1 333,6430	1 095,1513	1 125,2464
Opakowania z tworzyw sztucznych	390,1213	266,0300	317,5080
Opakowania z drewna	13,7834	46,4203	110,1710
Opakowania z metali	161,6801	117,5449	132,6965
Opakowania wielomateriałowe	22,5144	17,4252	16,5494
Opakowania ze szkła	750,1567	682,8825	733,4798
Elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	45,8913	4,4972	1,2062
Metale żelazne	107,0792	5,0197	0,9630
Metale nieżelazne	30,5941	0,4118	0,0390
Tworzywa sztuczne i guma	91,7823	3,1487	0,6810
Szkło	15,2969	6,0667	0,6420
Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	0,0000	1,3985	0,5552
Minerały (np. piasek, kamienie)	0,0000	0,0000	0,2516
Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	748,4643	751,2856	737,7751
Tekstylia	0,0232	0,0000	0,0000
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,0174	0,0000	0,0000
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0178	0,0000	0,0000
Papier i tektura	0,0000	4,3800	0,0000
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	1 042,6194	400,8618	1 187,3720
Odzież	0,1640	14,6000	0,0000
Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06	83,1987	65,0023	87,4587

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające baterie			
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,3322	0,1220	0,0000
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,0686	0,0000	0,0000
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,7705	0,7935	0,0000
Tworzywa sztuczne	0,0000	4,4600	0,0000
Odpady ulegające biodegradacji	95,3400	15,4200	27,3000
Odpady wielkogabarytowe	0,0000	289,6500	0,0000
Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	0,0000	71,4200	0,0000
Łącznie	4 933,5588	3 863,9953	4 479,8949

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Środa Wielkopolska za lata 2022-2024

Na przestrzeni lat 2022-2024 masa zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku na terenie gminy Środa Wielkopolska spadła o 773,41 t, tj. 7,82%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Masa zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku w latach 2022-2024 [t]

Rodzaj odpadu	2022	2023	2024
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	9 892,15	8 938,51	9 118,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 29.12.2025 r.)

Gmina Środa Wielkopolska w latach 2023-2024 nie osiągnęła obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, poziom ten został osiągnięty tylko w 2022 r. i wynosił 35,9726%. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Środa Wielkopolska w latach 2022-2024

Rok	Obowiązkowe poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
2022	25%	35,9726%
2023	35%	32,5400%
2024	45%	35,0300%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Środa Wielkopolska za lata 2022-2024

W miejscowości Nadziejewo znajduje się gminne składowisko odpadów komunalnych o powierzchni 11,01 ha, które zamknięto w 2015 roku po 20 latach eksploatacji⁴⁶.

Według danych GUS w 2024 roku na terenie gminy zlikwidowano 2 dzikie wysypiska śmieci z których uzyskano 1,2 t odpadów komunalnych⁴⁷.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest stanowi zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, gdy ulegnie uszkodzeniu np. (łamanie, cięcie) lub gdy dojdzie do jego korozji. Wynikiem wskazanych procesów jest uwalnianie włókien tego minerału do powietrza i możliwość ich wdychania, dostawania się do układu oddechowego i uszkodzania pęcherzyków płucnych.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku” przyjęty uchwałą nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 r. Celem opracowania Programu jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 roku.

Zgodnie z Bazą azbestową, która jest na bieżąco uzupełniana przez Gminę, suma unieszkodliwionego azbestu dotychczas wynosi 1 240 111 kg, ilość zinwentaryzowanego azbestu 5 279 924 kg, zatem pozostałego do unieszkodliwienia – 4 039 813 kg⁴⁸. Oznacza to, iż unieszkodliwiono 23,49% zinwentaryzowanego azbestu.

⁴⁶ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

⁴⁷ Bank Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2024 r.

⁴⁸ <https://bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

Podjęte przez Gminę kroki są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia publicznego. Niezbędne jest dalsze zaangażowanie, edukacja mieszkańców na temat zagrożeń związanych z azbestem oraz pozyskiwanie środków na utylizację tego materiału. W ten sposób Gmina może skutecznie chronić zarówno swoich mieszkańców, jak i środowisko naturalne przed szkodliwym wpływem azbestu.

5.1.8.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzenie działań z zakresu usuwania azbestu na terenie gminy, — osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2022 roku, — spadek odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na terenie gminy.	— niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy, — występowanie dzikich wysypisk na terenie gminy, — brak osiągniętego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w latach 2023-2024.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków zewnętrznych.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie dzikich wysypisk. — nielegalne materiały niebezpieczne występujące na terenie gminy, — działalność firm na terenie gminy zajmujących się zbieraniem i przetwarzaniem odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.9 Zasoby przyrodnicze

Terenami leśnymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa znajdującymi się na terenie gminy Środa Wielkopolska zarządza Nadleśnictwo Czarniejewo, Jarocin i Babki⁴⁹.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Środa Wielkopolska zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. wynosiła 1 418,69 ha. Lesistość na terenie gminy wynosiła 6,70%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

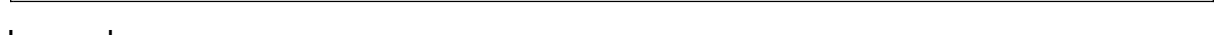
Tabela 31. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Środa Wielkopolska

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2024
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	1 418,69
Lesistość	%	6,70
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 241,75
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 236,75
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 222,17
Grunty leśne prywatne	ha	176,94
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	1 394,23
Lasy publiczne ogółem	ha	1 217,29
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	1 212,29
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 197,71
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	6,58
Lasy publiczne gminne	ha	5,00
Lasy prywatne ogółem	ha	176,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS,
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 29.12.2025 r.)

Na rysunku poniżej zaprezentowano mapę obszarów leśnych w Gminie Środa Wielkopolska.

⁴⁹ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/porta/mapy> (dostęp: 29.12.2025 r.)

 - obszary leśne

Zadrzewienia i obszary leśne są ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków

Flora i fauna

W. natronarius, *demousterensis*, *proxima*, *ocrea*, *curvirostris*, *domesticus*, *debyi*, *hugoyi*.

funkcję przyrodniczą. Szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe w dolinach rzek, przede wszystkim Maskawy i Średzkiej Strugi. Najbogatsza florystycznie i najbardziej zróżnicowana, występująca nad brzegami jeziora i rzek. Z gatunków rzadkich flory wielkopolskiej wymienić można: wolffię bezkorzeniową, rdestnicę, świetlika, starca błotnego, goździka pysznego, oczeret, zamokrzycę ryżową⁵⁰.

Na terenie gminy w lasach występują takie zwierzęta jak: sarny, jelenie, dziki, daniel, lisy, zające, wydry, bobry, kuny, piżmaki. Na polach spotkać można bażanty, kuropatwy i słonki. W związku z występowaniem obszarów chronionych na terenie gminy, w dolinie Strugi Średzkiej występują rzadkie gatunki ptaków wodnych, m. in.: kaczki siewki, łyski, brzęczki, chruścieli. Na obszarze tym znalazł się niewielki fragment wyznaczonych ostoi ptaków wodnych i błotnych rangi międzynarodowej i krajowej (według kryteriów opisanych przez A. Winieckiego i T. Wesołowskiego) obejmujący stawy miłosławskie. Na stawach tych gniazdują: łabędzie nieme, kilka gatunków kaczek, w tym wyjątkowo rzadkie w Polsce hełmiatki, perkozy dwuczube i rdzawoszyje, zauszniaki, perkozki, błotniaki stawowe. W okresach przelotów obserwuje się tu znaczną koncentrację kaczek i łyszek⁵¹.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu: Bagna Średzkie,
- Obszar Natura 2000: Lasy Żerkowsko-Czeszewskie,
- Obszar Natura 2000: Dolina Średzkiej Strugi,
- Obszar Natura 2000: Dolina Środkowej Warty,
- 11 pomników przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu: Bagna Średzkie – obszar o powierzchni 120,3217 ha. Powstał na mocy uchwały nr X/95/95 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej

z dnia 20 czerwca 1995 r. w sprawie ustanowienia terenu „Bagien Średzkich” za Obszar Chronionego Krajobrazu. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr XXVII/367/2005 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie wyznaczenia terenu „Bagien Średzkich” za Obszar Chronionego Krajobrazu.

⁵⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

⁵¹ Jw.

mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Średzkiej Strugi (PLH300057).

Na terenie Obszaru Natura 2000 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Średzkiej Strugi PLH300057.

Na Obszarze Natura 2000 występują następujące typy siedlisk:

- 1340 Śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (Glauco-Puccinietalia, część – zbiorowiska śródlądowe),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion).

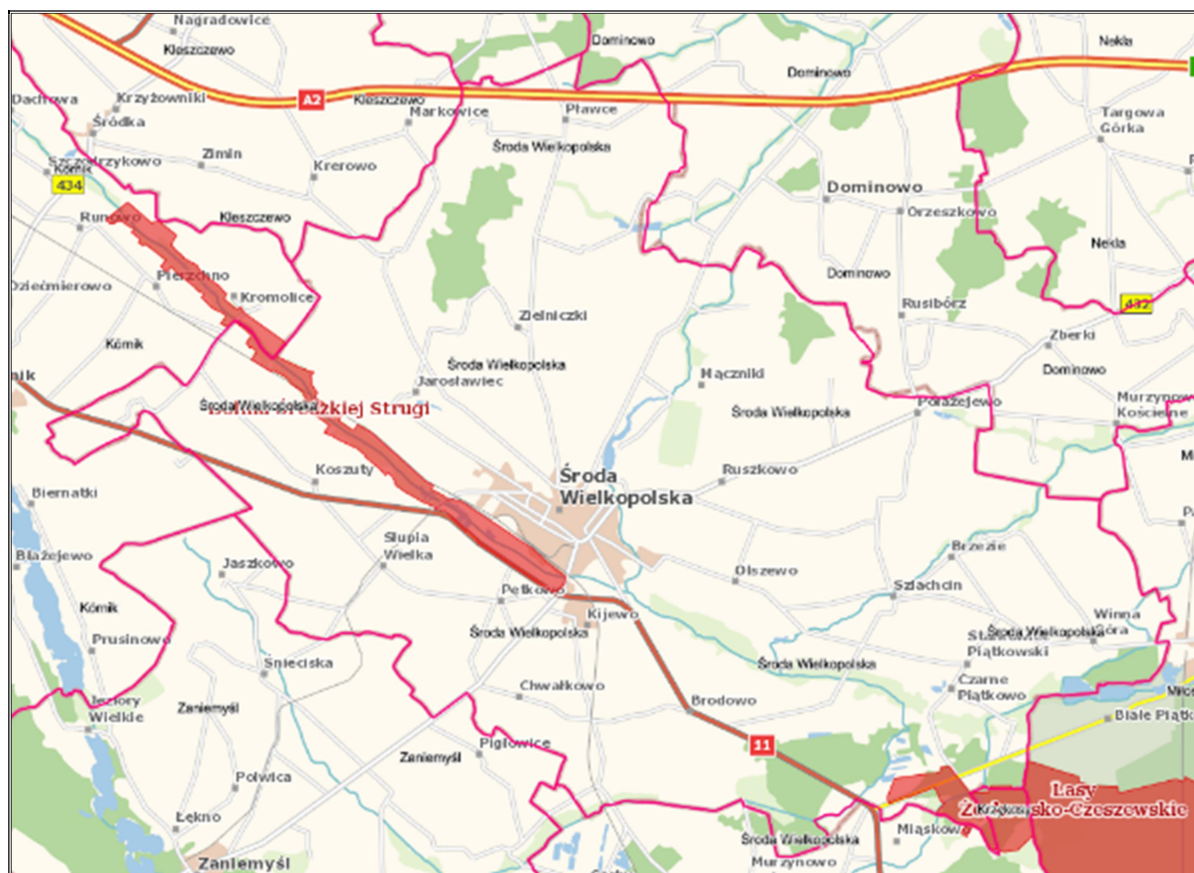
Obszar Natura 2000: Dolina Środkowej Warty – obszar o powierzchni 57 104,3600 ha. Powstał na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Na terenie Obszaru Natura 2000 obowiązuje:

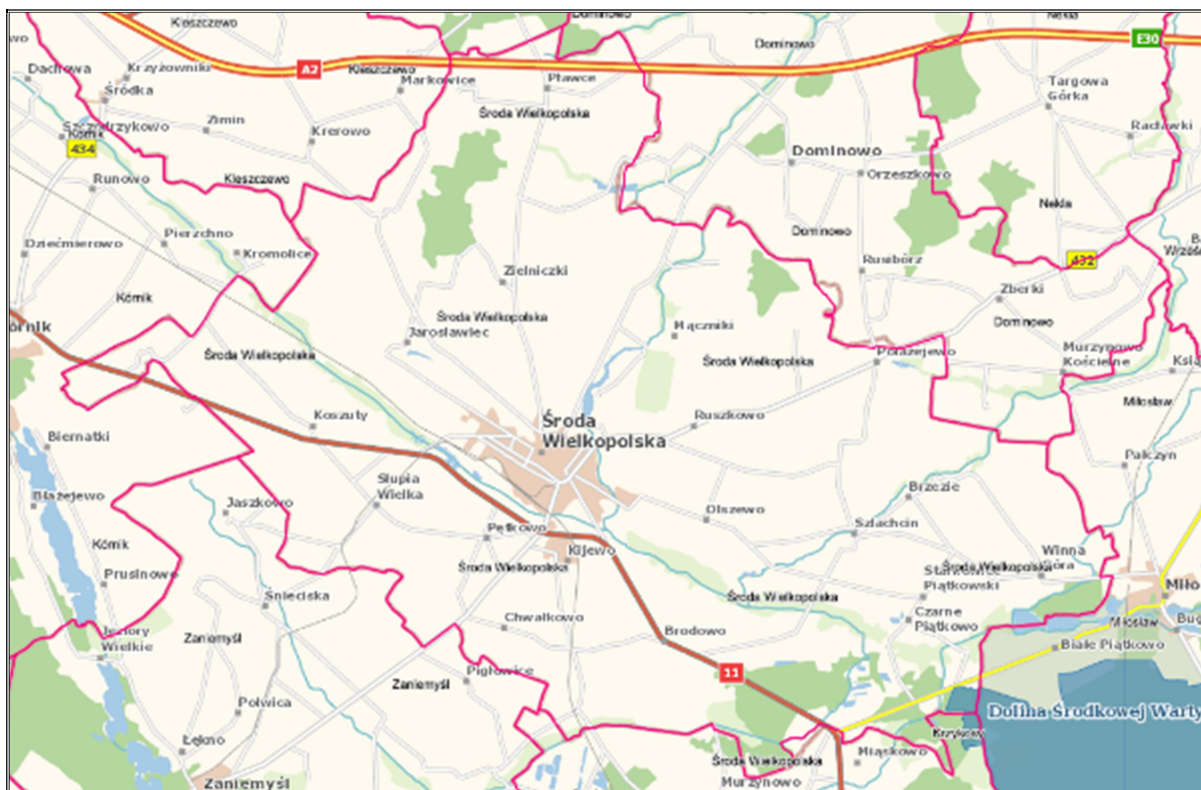
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002,
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Grodziec na lata 2018 – 2027,
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Jarocin na lata 2019 – 2028.

Dolina ma szerokość od 500 m do ok. 5 km, wypełniona jest przez mady i piaski, a jedynie w bezodpływowych obniżeniach występują niewielkie powierzchnie płytkich torfów. Obszar doliny jest w zróżnicowanym stopniu przekształcony i odmiennie użytkowany.

Rysunek 21. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Środa Wielkopolska – obszary siedliskowe

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

Pomnik przyrody

Na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowanych jest 11 pomników przyrody:

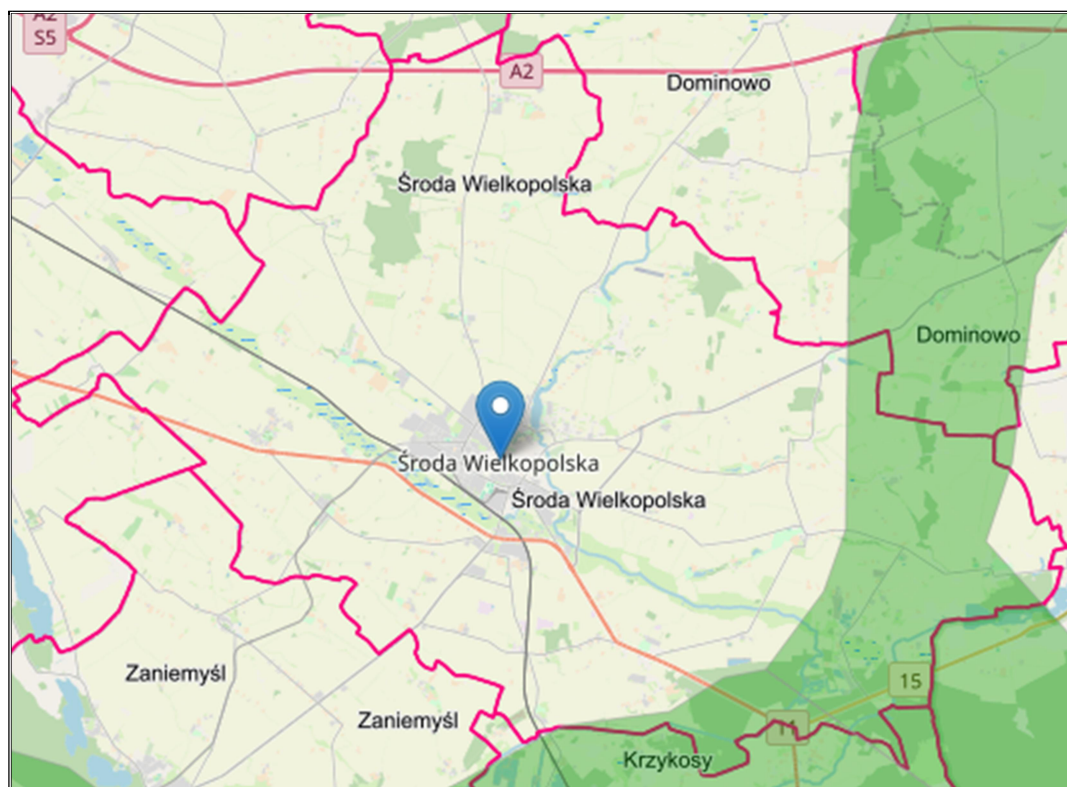
- buk pospolity – rośnie w parku m. Strzeszki w pobliżu pałacu,
- platan klonolistny - rośnie na skraju parku R.K.S. Szlachcin,
- lipa drobnolistna - rośnie na terenie byłego gospodarstwa przy drodze lokalnej (m. Starkówiec Piątkowski),
- wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,

- dąb szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- płatan klonolistny - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- jesion wyniosły (2 szt.) - rosną na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- lipa drobnolistna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- sosna zwyczajna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- grupa drzew (7 szt.) rośnie przy kościele w Winnej Górze⁵².

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2005 przez teren gminy Środa Wielkopolska przebiega korytarz ekologiczny: Dolina Obry (KPnC-8A) i Dolina Warty (KPnC-8).

Rysunek 23. Mapa korytarzy ekologicznych 2005

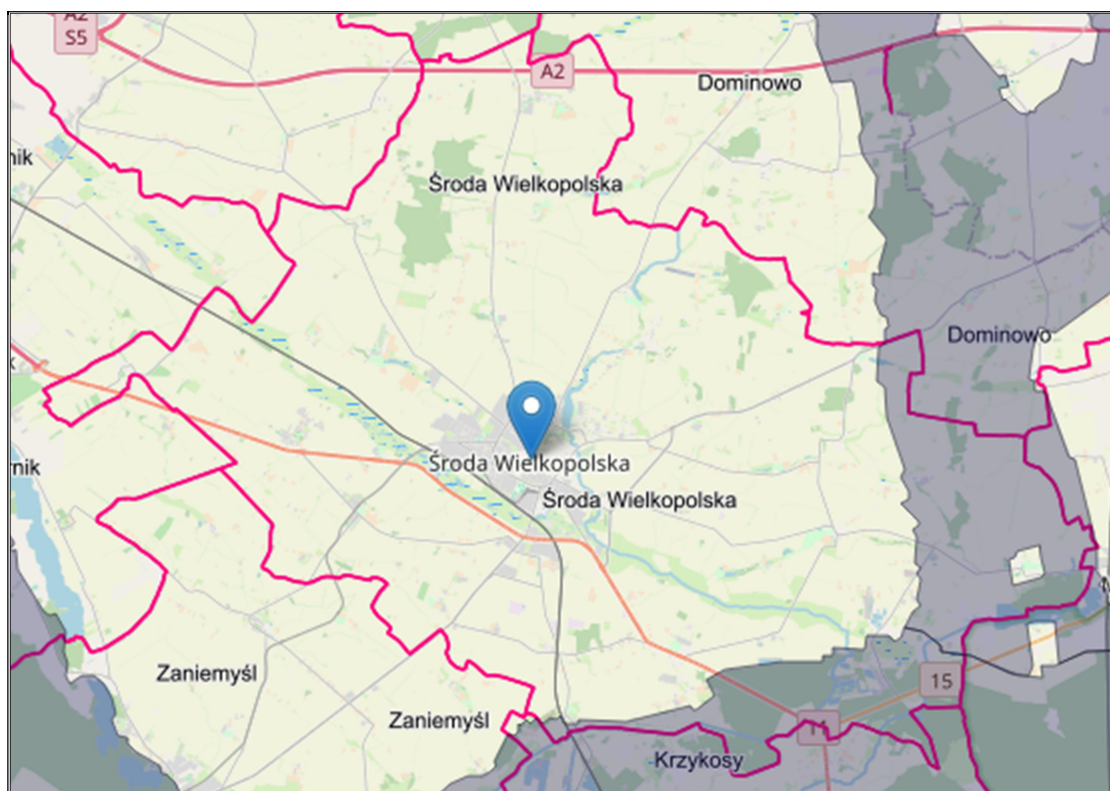

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2012 zlokalizowany na terenie gminy występuje korytarz ekologiczny: Dolina Warty (KPnC-22A) i Lasy Poznańskie - Dolina Warty (KPnC-24A).

⁵² Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

Rysunek 24. Mapa korytarzy ekologicznych 2012

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 29.12.2025 r.)

W celu skutecznej ochrony środowiska naturalnego w gminie Środa Wielkopolska, ważne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat przyrody i konieczności jej ochrony. Organizacja działań edukacyjnych i promocyjnych może przyczynić się do zaangażowania społeczności lokalnej. Istniejące formy ochrony przyrody, stanowią ważny instrument ochrony przyrody. Należy przestrzegać obowiązujących przepisów i dążyć do ich wzmocnienia tam, gdzie to konieczne. Istotne jest zachowanie i rozwijanie zadrzewień oraz obszarów leśnych w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.

5.1.9.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
- występowanie form ochrony przyrody na terenie gminy, - korytarze ekologiczne występujące na terenie gminy.	podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
programy i akcje edukacyjno-	postępująca urbanizacja,

informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	— zmiany klimatyczne powodujące przekształcenia w ekosystemach, — ekspansja gatunków obcych, — wzrastające zagrożenie pożarowe lasów.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na obszarze gminy Środa Wielkopolska nie funkcjonują takie zakłady.

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego Gminy stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Występowanie w granicach administracyjnych Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał jej rozwoju, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na obszarze gminy skupiony jest na autostradzie A2 oraz drogach krajowych nr 11 i 15 oraz na drodze wojewódzkiej nr 432.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce),

epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Na terenie gminy Środa Wielkopolska w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.1.10.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów przemysłowych o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, — brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy.	— transport drogowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — doposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach.	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku. Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego istotne jest przygotowanie Gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu.

Prowadzenie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zachodzących zmian klimatu przez samorządy lokalne zależy od działań podejmowanych w skali międzynarodowej, które następnie wytyczają kierunki zmian w zakresie prawa krajowego oraz miejscowego. Gmina może również inicjować i wprowadzać własne rozwiązania.

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,

- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w gminie (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania suszy należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Istotna jest także systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych oraz działania z zakresu małej retencji obejmujące np. budowę niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów, ale również zadrzewianie.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację oraz adaptację do zmian klimatu i ograniczenie negatywnych skutków tych zmian.

5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określone w art. 86 Konstytucji RP.

W szkołach na terenie gminy Środa Wielkopolska, przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacja odpadów, czy zajęcia plenerowe. Ponadto, na stronach internetowych zamieszczane są informacje w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- kontynuacja konkursów i organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach w celu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców,
- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie Gminy i organizowanie zajęć plenerowych dla dzieci i młodzieży w celu ochrony zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, odnawialnych źródeł energii oraz walki ze smogiem podczas imprez plenerowych,
- promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to pojęcie, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.). Rozumiane jest jako zdarzenie, np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, których dostanie się do środowiska, prowadzi do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2025 poz. 188), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako zdarzenie inne niż pożar i klęska żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków, którego nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami

radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy potencjalne zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacja urządzeń infrastruktury energetycznej, modernizacja i budowa infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

5.2.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie wielkopolskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie wielkopolskim.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy Środa Wielkopolska, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 34. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029⁵³

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba kotłowni węglowych poddanych modernizacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych
		Liczba arów zasadzonych zielenią izolacyjną (ar) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu

⁵³ Wartość bazowa zadań wynosi „0”, ponieważ zadania się jeszcze nie rozpoczęły, natomiast niektóre z wartości docelowych zostały określone w sposób opisowy, ponieważ w momencie sporządzania dokumentu nie ma dokładnej możliwości określenia wartości wskaźnika

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
		Liczba wspartych latarni na energooszczędne (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość wybudowanych ścieżek pieszorowerowych (km) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Budowa ścieżek pieszorowerowych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Oporność mieszkańców wobec zmian infrastrukturalnych
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Poprawa klimatu akustycznego	Długość dróg poddanych modernizacji nawierzchni (km) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych	Liczba sporządzonych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
		Liczba wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu
GOSPODAROWANIE WODAMI	Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód	Liczba jezior poddanych ochronie i rekultywacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej	Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przeprowadzonych badań jakości wód (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	8		Badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpieli	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba stacji uzdatniania wody poddanych rozbudowie i modernizacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość sieci wodociągowej (km) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba wybudowanych urządzeń wodociągowych (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa nowych urządzeń wodociągowych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych urządzeń wodociągowych (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Modernizacja urządzeń wodociągowych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych urządzeń kanalizacyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Budowa nowych urządzeń kanalizacyjnych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych urządzeń kanalizacyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Modernizacja urządzeń kanalizacyjnych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona zasobów złóż kopalin	Liczba zaktualizowanych dokumentów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ochrona zasobów geologicznych	Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb	Liczba przeprowadzonych akcji promujących proekologiczne zasady gospodarki rolnej (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb	Promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur	Gmina Środa Wielkopolska	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk z terenu gminy (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu
		Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Co najmniej: 55% - za rok 2025; 56% - za rok 2026; 57% - za rok 2027; 58% - za rok 2028; 59% - za rok 2029; 60% - za rok 2030; 61% - za rok 2031; 62% - za rok 2032;		Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
		Liczba PSZOK (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK)	Gmina Środa Wielkopolska	Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości		Rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Masa wyrobów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na terenie gminy [kg] Źródło: Baza azbestowa	4 039 813	< 4 039 813	Likwidacja azbestu	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.	Gmina Środa Wielkopolska	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
ZASOBY PRZYRODNICZE	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Powierzchnia terenów zielonych (ha) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ochrona oraz rozwój zieleni	Prace pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba sadzonek drzew i krzewów (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zwiększenie bioróżnorodności	Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Liczba sztuk sprzętu specjalistycznego przekazana Straży Pożarnej (szt.) Źródło: Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa	Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej	Gmina Środa Wielkopolska	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Szacunkowe koszty realizacji zadań własnych Gminy Środa Wielkopolska w każdym roku trwania Programu wraz ze źródłami ich finansowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania
			2026	2027	2028	2029	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWETRZA	Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych					Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych					Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych					Budżet Gminy Środki zewnętrzne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła
	Termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego	Gmina Środa Wielkopolska	178 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	Gmina Środa Wielkopolska	2 385 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	Gmina Środa Wielkopolska	Wydatki w ramach opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Budżet Gminy

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła
	Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia	Gmina Środa Wielkopolska	Koszty administracyjne	Budżet Gminy
GOSPODAROWANIE WODAMI	Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpiel	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody	Gmina Środa Wielkopolska	Brak danych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa nowych urządzeń wodociągowych	Gmina Środa Wielkopolska	18 014 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Modernizacja urządzeń wodociągowych	Gmina Środa Wielkopolska	13 047 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Budowa nowych urządzeń kanalizacyjnych	Gmina Środa Wielkopolska	11 168 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Modernizacja urządzeń kanalizacyjnych	Gmina Środa Wielkopolska	10 112 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZASOBY GEOLOGICZNE	Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Gmina Środa Wielkopolska	Wydatki w ramach opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Budżet Gminy

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła
GLEBY	Promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur	Gmina Środa Wielkopolska	W ramach kosztów administracyjnych	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	75 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	11 079 000,00	Budżet Gminy Środki właścicieli nieruchomości
	Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK)	Gmina Środa Wielkopolska	3 000 000,00	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła
	Rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie	Gmina Środa Wielkopolska	1 200 000,00					Finansowanie ze środków własnych
	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	280 000,00					Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.	Gmina Środa Wielkopolska	50 000,00					Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZASOBY PRZYRODNICZE	Prace pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	871 000,00	871 000,00	871 000,00	871 000,00	3 484 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	431 600,00	431 600,00	431 600,00	431 600,00	1 726 400,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej	Gmina Środa Wielkopolska	1 300 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
8.	GOSPODARKA	Prowadzenie i monitorowanie	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu	Budżet Państwa,

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
	ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	bazy danych azbestu i PCB		jednostek realizujących zadanie	fundusze zewnętrzne
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji Burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych Gminy (w ramach budżetu Gminy Środy Wielkopolskiej), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich, czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów. Źródła finansowania poszczególnych zadań zostały wskazane w rozdziale 6.2. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów, czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji. Planowane działania edukacyjne zostały opisane w rozdziale 6.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę ŚRODA Wielkopolska, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029 udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Środa Wielkopolska),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współdział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Burmistrz Gminy.

7.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029” powinien zostać przygotowany z lat 2026-2027 następny z lat 2028-2029, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,

- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029, Burmistrz Gminy Środa Wielkopolska przedstawi efekty podjętych działań Radzie Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej, a następnie przekaże do wiadomości raport Zarządowi Powiatu Średzkiego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 37. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Przekroczenie stężeń z substancji zanieczyszczających powietrze
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Wyniki przeprowadzonych badań hałasu
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	MINIMALIZACJA SZKODLIWYCH WPŁYWÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	Wyniki przeprowadzanych badań pól elektromagnetycznych
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Stan badanych JCWP i JCWPd
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Stopień gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBÓW ZŁÓŻ KOPALIN	Zasoby bilansowe surowców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik
GLEBY	ZAPOBIEGANIE ZANIECZYSZCZENIOM GLEB	Wyniki przeprowadzonych badań chemizmu gleb
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Wzrost liczby przeprowadzonych konkursów ekologicznych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029 z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 38. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu.	stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.
Polityka ekologiczna państwa 2030 –	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	lipca 2019 r.	ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich	— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska; — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	emisji zanieczyszczeń.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; — Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028	W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030,	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu	

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	— Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co	Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Ścieków Komunalnych”		za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno– środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno–ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Priorytetem IIaPGW na obszarze dorzecza Odry jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Efekt procesu osiągania celów środowiskowych nie został dotychczas w pełni uzyskany. Determinuje to konieczność szczegółowego przeanalizowania przyczyn braku zakładanego postępu w osiąganiu celów środowiskowych oraz przygotowania zaktualizowanego zestawu działań naprawczych dających realną	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		szansę na osiągnięcie celów środowiskowych do roku 2027 dla tych JCW, dla których nadal nie stwierdzono oczekiwanego stanu. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły. W przypadku JCW, dla których został wykazany brak możliwości osiągnięcia celów środowiskowych, przy jednoczesnym spełnianiu przesłanek dla przyznania odstępstw, przygotowane zostały szczegółowe uzasadnienia odstępstw w zakresie konieczności osiągnięcia celu środowiskowego, wymaganych RDW.	
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla	Cel główny: Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: zapewnienie	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	obszaru dorzecza Odry	racjonalnego gospodarowania OZP. Cel główny: Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, — Cel szczegółowy: redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, — Cel szczegółowy: redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP. Cel główny: Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, — Cel szczegółowy: zwiększenie	

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie systemu analiz powodziowych i zwiększenie jego skuteczności, — Cel szczegółowy: wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030	Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.	Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Cel operacyjny 3.2: Poprawa stanu oraz ochrony środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Cel operacyjny 3.3: Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+	Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.	Cele polityki przestrzennej: — ochrona walorów przyrodniczych, — kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, — ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji, — zrównoważony rozwój rolnictwa, — rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej, — zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030	Uchwała nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.	Ochrona klimatu i jakości powietrza – cele: 1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach 1.2. Adaptacja do zmian klimatu; 1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych; 2. Zagrożenie hałasem – cele: 2.1. Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu; 2.2. Zmniejszenie liczby osób narażonych na	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		ponadnormatywny hałas; 3. Pola elektromagnetyczne – cele: 3.1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości. 4. Gospodarowanie wodami – cele: 4.1. Zwiększenie retencji wodnej województwa; 4.2. Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody; 4.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy; 4.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód; 5. Gospodarka wodno-ściekowa, - cele: 5.1. Poprawa jakości wody; 5.2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich; 6. Zasoby geologiczne – cele: 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin, 6.2. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.	pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		7. Gleby - cele: 7.1. Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb, 7.2. Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych 8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele: 8.1. Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych; 8.2. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; 8.3. Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami; 9. Zasoby przyrodnicze – cele: 9.1. Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych; 9.2. Zachowanie różnorodności biologicznej; 10. Zagrożenie poważnymi awariami – cel: 10.1. Brak incydentów o znamionach poważnej awarii. 11. Edukacja – cel:	gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		11.1. Świadome ekologicznie społeczeństwo. 12. Monitoring środowiska – cel: 12.1. Zapewnienie aktualnych i wiarygodnych informacji o stanie środowiska.	
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego	Uchwała nr IV/92/24 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 15 lipca 2024 r.	Głównym celem Programu jest wskazanie kierunków i zakresu działań, których realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których stwierdzono przekroczenia.	Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej	Uchwała XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej	Głównym celem sporządzania i wdrażania Programów Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie. Programy Ochrony Powietrza wpływają na poprawę jakości powietrza i zwracają uwagę na przekroczenie poziomów dopuszczalnych różnych substancji w województwie.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028 wraz z planem inwestycyjnym	Uchwała nr VIII/192/24 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2024 r.	Plany gospodarki odpadami wspierają działania zmierzające do osiągnięcia celów i wymagań wynikających z prawa Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego	Uchwała nr XXXVII/889/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 października 2017 r.	Celem nadrzędnym programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców województwa spowodowanych azbestem oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Strategia Terytorialna Partnerstwa Gminy Środa Wielkopolska, Gminy Zaniemyśl oraz	Uchwała nr XVI/114/2025 Rady Powiatu Średzkiego z dnia 23 lipca 2025 r.	Cele strategiczne: 1. Wymiar społeczny: Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej,

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Powiatu Średzkiego		integrację, wsparcie i rozwój usług społecznych, 2. Wymiar gospodarczy: Pozyskiwanie inwestorów i tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego obszaru Partnerstwa, 3. Wymiar środowisko – przestrzenny: Poprawa jakości walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zwiększenie dostępności przestrzennej obszaru Partnerstwa.	— Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Program ochrony środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2025-2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	Uchwała nr VI/47/2024 Rady Powiatu Średzkiego z dnia 29 października 2024 r.	Cel: Ochrona jakości powietrza Cel: Ochrona przed hałasem Cel: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym Cel: Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnym Cel: Ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wodnym, Cel: Wzmocnienie dostępności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów geologicznych Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami, Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów Cel: Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnych awarii	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: Świadome ekologicznie społeczeństwo Cel: Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju Gminy Środa Wielkopolska 2021-2030	Uchwała nr XXXV/494/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 29 kwietnia 2021 r.	<u>Misja:</u> Gmina Środa Wielkopolska umacnia swoją lokalną i regionalną pozycję w Wielkopolsce, rozwija potencjał społeczny i gospodarczy w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym zadbaną przestrzenią służącą mieszkańcom, przedsiębiorcom, inwestorom i turystom, podnosi jakość życia mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa, infrastruktury, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, turystyki i sportu z wykorzystaniem współpracy i lokalnych zasobów, mocnych stron gminy oraz szans dla przezwyciężenia zagrożeń, w trosce o zrównoważony rozwój i dziedzictwo kulturowe dla dobra społeczności lokalnej. <u>Wizja:</u> Środa Wielkopolska w 2030 roku to	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		licząca się w Wielkopolsce gmina o stałym wzroście gospodarczym i demograficznym, reprezentująca wysoki poziom gospodarności, przedsiębiorczości, kultury rolnej i innowacji społecznych, świadoma swojego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, spójna, zrównoważona i dostępna terytorialnie, otwarta na innowacje i ludzi, silna nowoczesną gospodarką, dążeniami swoich mieszkańców, zapewniająca im wysoką jakość życia, pracy oraz szeroki dostęp do kultury, edukacji, infrastruktury, ochrony zdrowia, opieki społecznej, wypoczynku, rekreacji i sportu. <u>Obszary interwencji:</u> — Dynamiczna gospodarka, — Aktywny kapitał społeczny, — Przyjazna przestrzeń, — Infrastruktura techniczna, — Środowisko, turystyka, sport i rekreacja.	Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych. Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2019-2035	Uchwała nr XXIV/377/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 sierpnia 2020 r.	Cele strategiczne: Cel I. Samorząd elektromobilny, Cel II. Samorząd inteligentny i efektywny, Cel III. Mieszkaniec mobilny, Cel IV. Mieszkaniec elektromobilny.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			komunikacyjnych.
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Środa Wielkopolska - aktualizacja	Uchwała nr LXXII/910/2024 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 29 lutego 2024 r. - aktualizacja	Opracowanie Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Gminy Środa Wielkopolska oraz wskazanie zmiany zapotrzebowania na energię, między innymi poprzez realizację przedsięwzięć racjonalizujących zużycie poszczególnych nośników energii przez odbiorców.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku	Uchwała nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 r.	Celem Programu jest oczyszczenie terenu Gminy Środa Wielkopolska z azbestu, przez zastosowanie harmonogramu stopniowego usuwania wyrobów zawierających azbest. Działania te pozwolą na eliminację negatywnego oddziaływania azbestu na zdrowie jej mieszkańców oraz na stan środowiska na terenie gminy.	Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska	Uchwała nr VIII/98/2024 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 14 listopada 2024 r.	Cel Studium – określenie polityki przestrzennej gminy, kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, które mają doprowadzić do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przy jednoczesnym zachowaniu zasobów	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej, — Kierunek interwencji: Zmniejszenie

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń	emisji zanieczyszczeń. Cel. Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Cel. Minimalizacja szkodliwych wpływów pól elektromagnetycznych: — Kierunek interwencji: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi. Cel. Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej. Cel. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej. Cel. Ochrona zasobów złóż kopalin: — Kierunek interwencji: Ochrona zasobów geologicznych.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb. — Kierunek interwencji: Prowadzenie działań dążących do dobrej jakości gleb. Cel. Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy, — Kierunek interwencji: Likwidacja azbestu, — Kierunek rozwoju: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy. Cel. Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek rozwoju: Zwiększenie bioróżnorodności, — Kierunek rozwoju: Ochrona oraz rozwój zieleni. Cel. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024	19
Tabela 2. Położenie Gminy Środa Wielkopolska wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.....	20
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	30
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	30
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	36
Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$	38
Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq\ D}$ i $L_{Aeq\ N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	39
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.....	40
Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.....	41
Tabela 10. Średni dobowy ruch roczny na odcinku autostrady oraz dróg krajowych przebiegających przez teren gminy Środa Wielkopolska.....	42
Tabela 11. Średni dobowy ruch roczny na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez teren gminy Środa Wielkopolska.....	43
Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.....	44
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....	48
Tabela 14. Ocena stanu wód JCWP na terenie gminy Środa Wielkopolska za lata 2019-2024	52

Tabela 15. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Środa Wielkopolska	56
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	64
Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024.....	65
Tabela 18. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024.....	66
Tabela 19. Ilość zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2020-2024	67
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	68
Tabela 21. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Środa Wielkopolska	69
Tabela 22. Aktualne obszary górnicze na obszarze gminy Środa Wielkopolska	73
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	74
Tabela 24. Charakterystyka gleb w punkcie pomiarowym 113.....	76
Tabela 25. Wyniki przeprowadzonych badań chemizmu gleb na terenie gminy Środa Wielkopolska	77
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	80
Tabela 27. Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w latach 2022-2024 [Mg]	81
Tabela 28. Masa zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku w latach 2022-2024 [t]	83
Tabela 29. Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych przez Gminę Środa Wielkopolska w latach 2022-2024	84
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	85
Tabela 31. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Środa Wielkopolska	86
Tabela 32. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	94
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	96
Tabela 34. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029	102
Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem....	109
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	116
Tabela 37. Propozycje wskaźników monitorowania celów	120

Tabela 38. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi..... 122

Rysunek 1. Położenie gminy Środa Wielkopolska w odniesieniu do powiatu średzkiego oraz województwa Wielkopolskiego	19
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Środa Wielkopolska	20
Rysunek 3. Drogi na terenie gminy Środa Wielkopolska	22
Rysunek 4. Regiony klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	25
Rysunek 5. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie energii wiatru w kWh/m ² /rok na poziomie 10 m n.p.g	33
Rysunek 6. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie usłonecznienia na terenie Polski	34
Rysunek 7. Położenie Gminy Środa Wielkopolska na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.	35
Rysunek 8. Lokalizacja stacji bazowych oraz wyników pomiarów PEM na terenie gminy Środa Wielkopolska	47
Rysunek 9. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Środa Wielkopolska	53
Rysunek 10. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Środa Wielkopolska	54
Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Środa Wielkopolska.....	55
Rysunek 12. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Środa Wielkopolska	56
Rysunek 13. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Środa Wielkopolska	58
Rysunek 14. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Środa Wielkopolska	59
Rysunek 15. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Środa Wielkopolska	60
Rysunek 16. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Środa Wielkopolska	61
Rysunek 17. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Środa Wielkopolska	62
Rysunek 18. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Środa Wielkopolska	69
Rysunek 19. Mapa obszarów leśnych w Gminie Środa Wielkopolska	87
Rysunek 20. Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Środa Wielkopolska	89

Rysunek 21. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Środa Wielkopolska – obszary siedliskowe	91
Rysunek 22. Obszary Natura 2000 na terenie gminy Środa Wielkopolska – obszary ptasie	92
Rysunek 23. Mapa korytarzy ekologicznych 2005.....	93
Rysunek 24. Mapa korytarzy ekologicznych 2012.....	94

Uzasadnienie

DO UCHWAŁY NR XXIV/298/2026 RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

z dnia 23 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029 został sporządzony w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska, która jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych gminnych programów ochrony środowiska. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Programy powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.), organ administracji opracowujący projekt dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W piśmie z dnia 18.03.2026 r. (znak: WPP-III.410.14.2026.ET.2) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026-2029”.

W piśmie z dnia 19 lutego 2026 r. (znak: DN-NS.9011.137.2026) Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026-2029”.

Mając powyższe na uwadze stwierdza się odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029”.

Ponadto zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2026 poz. 43), oraz art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.), wyłożono do wglądu publicznego projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029”. Konsultacje trwały od 19.01.2026 r. do 09.02.2026 r. Wszyscy zainteresowani mogli składać wnioski, zastrzeżenia bądź uwagi do projektu dokumentu, które następnie należało przesłać na adres Urzędu Miejskiego w Środzie Wielkopolskiej lub złożyć osobiście w Urzędzie, lub przesłać za pośrednictwem poczty elektronicznej. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły uwagi do dokumentu.

Ponadto uchwałą nr 363/2026 Zarząd Powiatu Średzkiego pozytywnie zaopiniował projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2026 – 2029”.

W świetle powyższego, w celu realizacji obowiązku ustawowego, zasadne jest przyjęcie uchwały.